

ONZE VOGELS

41e jaargang no. 6, juni 1980

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

DAGELIJKS BESTUUR N.B.v.V.

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom.
2e Voorzitter:

Commissaris: D.J. van der Molen, Esschingstraat 80,
7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkenlaan 132,
7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (05100) 6 60 37.
Tropen, parkieten etc.:
G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.
Zangkanaries:
Mevr. C. v.d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 55 98 14.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.
Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 27,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze
giro 1148324. **Buitenland** f 37,50 per jaar, per luchtpost
extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 400 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening
nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheck te
Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau,
Bergen op Zoom.

242

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wens
zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn
plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: J.G.J. van Valkenburg, Auriollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18.
Penningmeester: P. Broers, Europalaan 76,
5283 AP Boxtel, telefoon (04116) 7 21 96.
Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZC te Boxtel
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3,
3173 RE Poortugaal, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: L.J.G. Rovers,
W.H. Jordaansingel 40, 7481 GP Haaksbergen,
telefoon (05427) 28 24.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: G.J. Althuis, Zevenhuizen 5,
9064 DE Oudkerk, telefoon (05103) 27 18.
Penningmeester: G.J. Jansen, Fresiastraat 15,
3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144,
3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehenpfening, Acaciaplaan 8,
3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07,
giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie f 25,— per jaar. entree f 5,—.

Japanse Meeuwenclub

Secretaris: A. Kok, Pais 29, 6931 DJ Westervoort,
telefoon (08303) 23 58.
Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91,
6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.
Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.
Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkieten

Secretaris: J. M. Lupsan, Mosterdhof 168,
6931 AS Westervoort, telefoon (08303) 87 80.
Penningmeester J. Versluis, Kat. Lagedijk 133b,
3081 ZP Rotterdam, telefoon (010) 84 11 86
Postgiro nr. 3587100 t.n.v. Penn.: Parkieten
Speciaal Club.
Entree f 5,—.
Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling
contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

KLEURKANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37,
7242 EP Lochem.

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van
Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16,
2322 LK Leiden.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. v.d. Linden,
Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-

BASTAARDEN aan: J. van Strien,
Bodaanstraat 8, 9254 CM Hardegarijp.

GROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG)

EN HUN BASTAARDEN aan: D.A. Duivis,
St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

TROPISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144
3086 EK Rotterdam.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools,
Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
21 juli 1980

IN DIT NUMMER

	pag.
De Philippijnse kaketoer	244
Voor de beginnende zebra-vinkenliefhebber	246
De voeding van lori's	248
Flamingo's in het Noorder Dierenpark	250
Badschotels	255
NBvV boekenservice	255
De weervogels van ons voormalig Indië	256
Pietpraat over postuurkanaries 4	259
Exotische vogels, huisdieren ja of nee	260
Een geslaagde kweek met rode kardinalen	261
Vogelwoning gekraakt	263
Vogelkinderen en hun ouders	264
De volière van de maand	266
Zomerbloemen in ongekende verscheidenheid	268
Zomerboeketten kopen en zelf snijden	268
Witte krodde	269
Van groen tot albino de nieuwe kleuren	270
De Mexicaanse Nonpareil	271
Wat lezers schrijven	273
Van het bondsbestuur	275
Geslaagde kweek met de bandstaartvink	276
Kanariepokken	278
De Wereld Fazanten Organisatie	279
Het kweken met Europese vogels	280
Vraag en aanbod	282
Boekennieuws	286

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Cédé, Fauna metaalwaren, F. Thijsen,	
't Holthoes	258
Roupe van der Voort, Van Wijngaarden B.V.	262
G. van Gelder b.v.	266
Orni-Mondo	267
Fauna metaalwaren b.v.	282
Fauna vit	283
Theiling, Kano eivoer, W. Roupe van der Voort,	
Internationale Hobbyboekhandel	284
Tovo, Bird love	285
Fauna lux, 404	286
Rein van der Veen, EBeivoer, Animali,	
Panheel B.V. Adgefo, Tek vogelzaden	287
Witte molen	288

Foto voorplaat: Philippijnse kaketoer
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

DE PHILIPPIJNSE KAKETOE (C)

Tekst: Cees van Berkel
Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

De fraaie voorplaat die deze maand uw lijfblad siert, toont u de Philippijnse kaketo, ook wel roodstuit kaketo genoemd en met die Nederlandse namen is al meteen duidelijk waar deze mooie vogels voorkomen, en welk bijzonder kenmerk ze hebben.

De Filipijnen is een Aziatische republiek, een archipel bestaande uit meer dan 7000 grote en kleine eilanden in de Grote Oceaan. Hier van zijn slechts zo'n 400 eilanden bewoond en de grootsten zijn o.a. Luzon, Mindanao, Samar, Palawan etc...

Vooraf op laatstgenoemd eiland komen deze kaketo's voor. Er heerst daar een tropisch regenwoudklimaat en de gemiddelde temperatuur bedraagt ongeveer 26 graden Celsius. Het hoogst in mei, p.m. 29 graden C en het laagst in januari p.m. 24 graden C.

Ze leven voornamelijk in bomen en komen alleen op de grond om te eten en te drinken. Hun voedsel bestaat uit zaden, vruchten, bessen en noten. Mais nemen ze gaarne op en een bezoek aan de rijpende maisvelden is ze niet vreemd. De schade die ze daar meestal aanrichten is niet gering en een van de redenen waarom de terplaatse gevestigde agrariërs weinig pardon kennen. Broeden doen ze in holten van bomen tot 6 m hoog. In het algemeen leven ze in kleine groepen, ook de eenmaal gevormde paren, of paarsgewijs. Met hun ongeveer 32 à 33 cm lengte, behoren ze tot de kleinere kaketoesoorten.

Mits men te doen heeft met volwassen vogels, is er een, zij het gering, uiterlijk verschil tussen mannetje en wijfje. Bekijkt u nog eens de foto's en let vooral op de oogkleur. De

mannetjes hebben donkere ogen, de wijfjes licht roodbruine. Links is een mannelijk- en rechts een vrouwelijk exemplaar afgebeeld. Ook de jongeren hebben overigens donkere ogen. Al: de vogels een leeftijd van ongeveer anderhalf jaar hebben bereikt, kunnen we ze als volwassen vogels beschouwen en is er genoemd verschil in oogkleur. Die periode van anderhalf jaar kan, indien de vogels of eerdere leeftijd zijn gevangen en verhandeld, best langer duren. Het is een van de weinige kaketoesoorten die ontzettend gevoelig is voor stress. De wijfjes hebben daar soms nog méér last van dan de mannetjes: en dit uit zich dan in het plukken van haar veren. Soms is het zo erg dat ze hele kale plekken vertoont. Met een goede voeding groeit dat later weer bij. Na de vangst, tijdens transport en verblijf bij de handelaars krijgen ze in het algemeen een erg eenzijdige voeding. Met wat mais erin een gunstig geval aangevuld met wat zonnepitten, moeten ze het maar zien te stellen. Het accepteren van een goed mengsel zaden, waarin naast mais en zonnepitten ook haver, tarwe, paddi etc. behoort te zit

ia haematuropygia)

en, gaat hun moeilijk af. Heel geleidelijk, met veel observatie, moeten de door de vogelliefhebber er toe vorden gebracht dat ze een volwaardig voedsel gaan opnemen en dan zal blijken dat het sterke vogels zijn. Kaketoos, u weet dat, zijn uitstekende 'notekrakers' en vandaar dat wat vinda's en andere noten niet mogen intbreken. Naast het feit dat ze dan wat voedsel binnen krijgen, hebben ze ook wat te doen, het verorberen van een noot geeft ook afleiding. Er zijn met de Philippijnse kaketoos wel kweekresultaten in volières behaald, met name in 1979 in de San Diego Zoo waar 3 jongen werden geboren alsook in Zwitserland, alleen nog niet in ons land. Er worden er wel gehouden en zo heeft Mevr. Spenkelink in Soesterberg er thans ook. Van haar heb ik ten aanzien van deze vogels wat praktijkervaringen vernomen waar ik zeer dankbaar voor ben en die ik dan weer ten behoeve van de geïnteresseerde lezer in dit artikel heb verwerkt. Overigens is het kweken met deze

kaketoos geen gemakkelijke zaak. Op de eerste plaats is er nogal wat geduld nodig, immers de vogels zullen al met al zo'n 7 à 8 jaar in eenzelfde ruimte moeten verblijven eer er een redelijke kans is dat ze tot broeden zullen overgaan en dan nog ben je er lang niet. Als ze in broedstemming verkeren en er eieren of jongen zijn, zijn ze lang niet zo aardig meer als ze er uitzien. Boordevol agressiviteit en vooral de man kan, zelfs tegenover zijn wijfje en zijn jongen, behoorlijk de 'beest' uithangen. Als broedvogels zijn ze eigenlijk onbetrouwbaar.

Philippijnse kaketoos, zeer zeker erg mooie maar, én ten opzichte van de gewenning én ten opzichte van het kweken, bijzonder moeilijke vogels. Tenslotte nog één opmerking: Het is ook geen vogel om als solitair, als eenling in een kooi te houden. Trouwens, geldt dat eigenlijk niet voor alle kromsnavels?

Voor de beginnende Zebravinken liefhebber

(door Jos van Valkenburg)

In het vorige artikel heb ik beloofd wat dieper in te gaan op het selecteren van de kweekvogels.

Ten eerste wil ik stellen dat als we de beschikking hebben over 20 broedkooien, dit niet in hoeft te houden dat beslist alle kooien voor de kweek ingezet moeten worden.

Het is zelfs wel prettig als er een paar broedkooien onbezet blijven, deze zijn bij uitstek geschikt om hierin de pas zelfstandig geworden jonge vogels in onder te brengen alvorens deze in de vlucht terecht komen.

Het beste is dat we gaan kweken met vogels welke we voor de kweek uitgezocht (geselecteerd) hebben. U kunt het beste met die vogels kweken welke u geschikt acht goede jongen groot te brengen.

U kunt beter met twee goede koppels, welke goede jongen grootbrengen, kweken dan met tien koppels waarvan de resultaten niet zijn wat u graag ziet. Deze vogels belanden meestal bij de opkoper terecht en dit is nu eenmaal niet het doel waarvoor u kweekt.

Laten we beginnen met waarop u zal moet letten bij de selectie van uw kweekvogels.

U pakt de vogel in de hand en blaast u de aarsbevedering wat opzij zodat u de buik en onderbuik kunt onderzoeken. De onderbuik moet ongeveer de huidskleur van onze hand bezitten, is deze bulkkleur paars of paars gevlekt bestaat de kans dat deze vogel of darmstoornissen heeft of dat de lever is aangetast. U begrijpt het al, deze vogel is niet geschikt voor de kweek.

Houdt nu de vogel met de borst bij uw oor, zodat u het hartje van de vogel kunt horen kloppen. Het hartje moet snel en regelmatig kloppen zonder dat er piepgeluiden etc. hoorbaar zijn, deze piepgeluiden wijzen op ademhalingsafwijkingen etc. Meestal ademt zo'n vogel met geopende snavel.

Let ook even op of de ontlasting niet dun is, dit wijst op darmstoornissen. Is de vogel door deze eerste test dan gaan we eens naar de houding van de vogel kijken:

Om dit te bekijken kunt u de vogel

het beste onderbrengen in een T.T.-kooi of in een broedkooi.

Is de vogel erg schuw wacht dan een minuut of tien met uw observatie, blijkt de vogel dan nog door de kooi heen te sprinten dan zult u begrijpen dat deze vogel van nature schuw is wat inhoudt dat zo'n vogel snel verstoord zal zijn tijdens de kweek.

Dan nemen we het formaat en model eens onder de loupe: Het formaat en model van de vogel wordt ook wel het type genoemd. Een zebravink moet van het zogenaamde geblokte type zijn, kort gedrongen en toch een forse indruk maken. De onderlinge verhoudingen mogen niet storend ten opzichte van elkaar werken.

Dit wil zeggen dat als we een zebravink van opzij bezien de staart een lijn moet vormen met de ruglijn, de borst moet rond zijn echter niet uitgezakt, de ruglijn moet zo recht mogelijk zijn onder een hoek van ongeveer 45°.

De kop moet rond zijn en de nek moet goed gevuld zijn zodat de kop en ruglijn één lijn vormen, een knik in de nek is fout. De snavel moet kegelvormig zijn, de laatste tijd komt het nogal eens voor dat de snavel te langgerekt is, hiermee gaat samen dat meestal de kop te plat is en vaak is ook een knik in de nek zichtbaar, zodat het hele type verstoord is, de

ze langgerekte snavelvorm is erfelijk en niet gewenst.

De flanktekening moet vol onder de vleugel zichtbaar en ongeveer een halve centimeter breed zijn, de borsttekening moet over de volle breedte van de borst lopen. Hierna de toont de vogel zijn type, is de flanktekening niet goed zichtbaar en hoopt de borstband zich in het midden van de borst op dan is de vogel te smal.

Neem de vogel alsnog even in de hand, de vogel moet vol aanvoelen, ook het borstbeen mag niet scherp zijn. We moeten trachten met fors vogels te kweken, dit is de enige manier om een goede stam op te bouwen.

Hierna gaan we op kleur en tekening selecteren, echter hierop kom ik later de kleurbeschrijvingen nog nader terug, wel even dit: welke kleur u ook kweekt, kweek gericht naar een doel. Dit wil zeggen kweekt u bruine zebravinken, paar deze dan terug aan bruinen. Grijs inkweken in bruin geeft nadelige gevolgen, ditzelfde geldt andersom, houdt zo veel mogelijk kleur bij kleur.

Er zijn echter enkele uitzonderingen dit geldt onder andere voor de dominant zilver en de dominant creme deze dominante kleurslagen moeten wel gepaard worden aan een ander kleurslag in verband met de lethaa

faktor. Het beste kunt u de dominant zilver paren aan normaal grijs, en de dominant creme aan normaal bruin. Uit dit artikel blijkt dat we met superzebravinken moeten kweken, selecteren we op bovengenoemde wijze dan zullen er erg weinig zebravinken overblijven om mee te kweken. Echter, zo erg is het nu ook weer niet. Een zebravink mag gerust een foutje hebben, het is dan zaak dit foutje op te heffen met een partner welke dit foutje niet bezit. Bijvoorbeeld: heeft u een goede gezonde vogel welke een wat zwakke oogstreep laat zien, paar deze dan gerust aan een vogel met een te zware oogstreep, het resultaat kan dan zijn goede oogstrepen.

Zo kan het ook zijn dat u een vogel bezit welke bijvoorbeeld een uitzonderlijk goed type bezit, echter de grootte is niet geheel naar wens, paar deze vogel dan gerust met een vogel welke iets te smal is maar wel erg lang (groot). Hiermee wil ik niet zeggen dat dit altijd opgaat echter u heeft een goede kans van slagen, gebruik wel altijd goede gezonde vogels.

Tot zover de selectie voor de kweek. Een volgend zeer belangrijk onderwerp is het gebruik van een kweekregister en stamkaarten. Voor een goede serieuze kweker van zebravinken is het noodzakelijk de afkomst van zijn zebravinken te weten, zodat hij verantwoord twee vogels aan elkaar koppelt zonder de kans te lopen dat dit broer en zus zijn.

Bij de NZC uitgaven zijn stamkaarten en losbladig kweekboek te koop, tevens bij de NBVV zijn er kweekkaarten te koop welke uitstekend voor uw kweekadministratie kunnen dienen. U kunt ook zelf een kweekadministratie opzetten, om zo'n kweekadministratie volledig te maken zou deze er als volgt uit moeten zien:

Zo'n kweekkaart kan gemakkelijk in een kaartsysteem opgeborgen worden, bij het terugzoeken kunt u alle gegevens terugvinden op zo'n kaart zoals de ouders van een bepaald jong, de geboortedatum, welke belangrijk kan zijn indien u met zo'n vogel wil gaan kweken, tevens staat vermeld wie eventueel broers of zusters zijn.

De bijzonderheden kunnen van belang zijn i.v.m. eventuele negatieve of positieve eigenschappen van de ouders de broers en de zusters.

Eventueel kan zo'n kweekkaart uitgebreid worden met de vererving van bepaalde andere kleurslagen en de resultaten van de ouders en de jongen op diverse tentoonstellingen. Een ander systeem wat gerenommeerde zebravinkenkwekers vaak naast deze kweekkaarten gebruiken zijn de zogenaamde stamkaarten. Deze stamkaarten worden per vogel in een kaartsysteem gerangschikt

en maken het zoeken naar een bepaalde vogel wel heel gemakkelijk. Een voorbeeld van zo'n stamkaart ziet u hieronder afgebeeld.

Het grote voordeel van deze stamkaart is dat er een stukje stamboom is opgebouwd en alle gegevens per vogel op kaart gezet kunnen worden. Ik wil nog wel even kwijt dat dit een eigen ontwerp is en een ieder de opzet kan aanpassen.

Voor diegene die het zelf ontwerpen van deze systemen wat te moeilijk vindt is een NZC systeem voor weinig geld te koop. Bij de NZC kennen we het zogenaamde losbladig kweekboek, welke in de kleine ringband opgeborgen kunnen worden, daarnaast zijn er ook stamkaarten welke in een schoendoos passen en zodoende een goed kaartsysteem vormen.

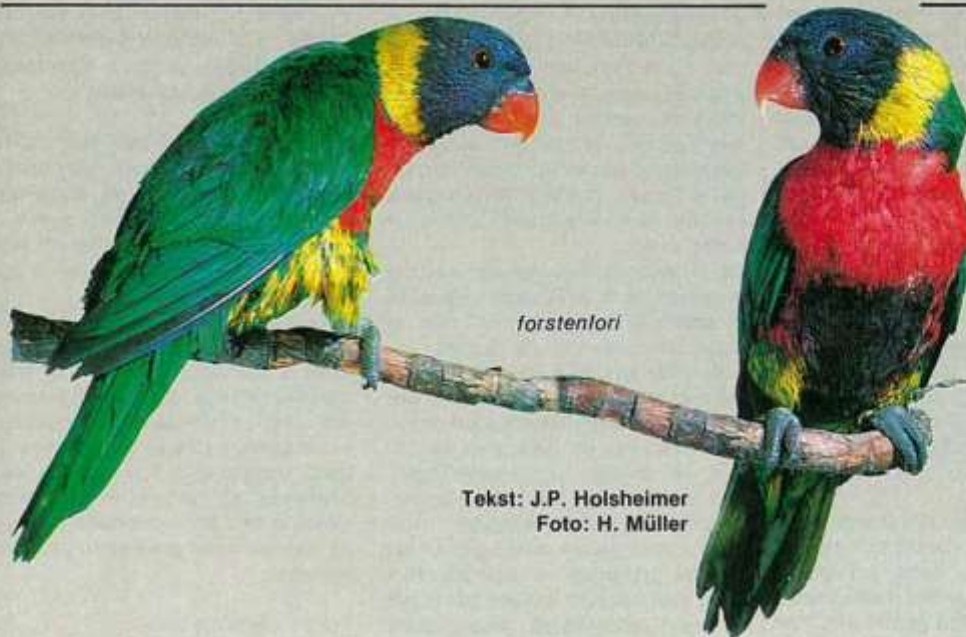
Tot de volgende keer.

STAMKAART		kweeknummer: 70.46	ringnummer: 20 19.80
geslacht: M/X		behaalde punten: 90 88 88	
kleur: wit		afd ray dis bon com	
vererving:		afd ray dis bon com	
VADER: ringno: 17-79		MOEDER: ringno: 240-78	
kleur: wit		kleur: wit	
vererv:		vererv:	
GROOT VADER: ringno: 34-78	GROOT MOEDER: ringno: 78-76	GROOT VADER: ringno: 90-77	GROOT MOEDER: ringno: 144-77
kl: wit	kl: wit	kl: wit	kl: wit
ver:	ver:	ver:	ver: .....
bijzonderheden: vogel aanhouden voor de kweek.			

Wij wensen u een prettige en vooral zonnige vakantie!

forstenlori

Tekst: J.P. Holsheimer
Foto: H. Müller

De voeding van loris

Lori's (Loriidae) eten in de natuur voedsel van voornamelijk plantaardige oorsprong, zoals vruchten, bessen, blad- en bloemknoppen, bloesem, kleine zaden, nectar en stuifmeel. In bevolkingstuinen en plantages doen ze zich tegoed aan allerlei soorten vruchten, onrijpe graanwassen zoals mais, sorghum en paddi en suikerriet. Vruchten worden ook wel aangevreten met als doel het verkrijgen van de zaden. Het dierlijk voedsel dat lori's tot zich nemen bestaat uit veleerlei insectensoorten, die lori's op en in verschillende door hen verkozen plantendelen aantreffen.

Lori's in gevangenschap moeten een voeding krijgen die:

1. voorziet in hun voedingsbehoefte
  2. makkelijk is op te nemen
  3. goed verteerbaar is
  4. smakelijk is
- Voor de liefhebber is het van belang dat:
5. de grondstoffen voor het lorivoer het gehele jaar door te krijgen zijn

6. het voedsel makkelijk is klaar te maken
7. het voedsel voor meerdere dagen bewaard kan worden
8. er weinig van het voedsel door de vogels wordt vermorst
9. het voedsel een betaalbare prijs heeft.

Nog steeds worden vele lori's verkeerd gevoed. De handelaar maar ook de liefhebber heeft bezwaar tegen de natte ontlasting welke ontstaat bij het voeren van een voedselbrij. Deze voedselbrij voorziet in de meeste gevallen in het geheel niet in de voedingsbehoefte van de vogel. De conditie van de geïmporteerde vogel verslechtert hierdoor nog meer met als gevolg het optreden van een gevreesde ziekte, nl. *Candida albicans*. Deze schimmelse ziekte, die de snavel- en keelholte van de vogel aantast en schimmelhaarden veroorzaakt is moeilijk te genezen en zal in de meeste gevallen uiteindelijk de vogel fataal zijn. Daarom worden lori's vaak op zaad gebracht. Ze zijn daardoor makkelijker te verhandelen omdat de ontlasting veel minder vocht bevat. Echter, de snavel en het spijsverteringskanaal van lori's zijn ongeschikt

voor het ontdoppen en verteren van uitsluitend zaden. Wanneer me lori's langere tijd uitsluitend zaad geeft zal de vogel last krijgen van spijsverteringsstoornissen, vermageren en tenslotte sterven.

Bij bestudering van het voedsel dat lori's in dierentuinen en bij particulieren krijgen bleek dat de geveerde lorivoeders in 2 categorieën ingedeeld kunnen worden:

- a. Een zachtvoer dat bereid wordt met bv. appel, peer, geweekte rijst, gemalen wortelen, gekookte rijst, brood in melk geweekt, honing, suiker, glucose, rietsuiker, allerlei soorten melkpoeder, gist, gecondenseerd melk, kant en klare graanproducten en de meest uiteenlopende vitaminen- en mineralen preparaten. Deze grondstoffen worden veelal met water aangelengd.
- b. Een rantsoen dat bestaat uit allerlei zaadsoorten, die met een weinig fruit worden aangevuld.

Bij bestudering van deze rantsoenen bleken er geen twee gelijk te zijn. Slechts één van alle opgegeven lorivoeders was op voedingswaarde te rekend. Wanneer ik de overige lorivoeders op voedingswaarde bere

ende bleken deze sterk uiteen te lo-
en; geen enkele voldeed aan de
oedingsbehoefte van de vogel.

Het deze in de praktijk gebruikte
oeders worden lori's soms vrij lan-
ge tijd in leven gehouden. Het is met
ergelijke voeders echter vaak niet
mogelijk om ze tot voortplanting te
rengen. Het geregeld kweken met
lori's behoort dan ook helaas tot de
uitzonderingen; het merendeel van
de vermelde kweekresultaten kun-
nen als toevalstrekkers beschouwd
worden.

Besumerend kan gesteld worden dat
de belangrijkste oorzaken van het
erlinge kweken met lori's zijn:

- 1. het niet bezitten van echte
kweekkoppels
- 2. een slechte en onvolwaardige
voeding

Hieronder 2 lorivoeders die ik heb
ontwikkeld en aan de omschreven
vragen 1-9 voldoen.

Rantsoen 1

Ingrediënten	gram
appel of peer (geschild)	140
banaan (geschild)	100
snee brood	35
stuk bladgroente (sla, andijvie e.d.)	25
afgestreken maatlepels LORIMIX-A	35
400 ml water	400
totaal	735

Berekende voedingswaarde in de
droge stof¹⁾

energie KJ/gram		15,06
ruw eiwit	%	13,3
benutbaar eiwit	%	13,3
ruw vet	%	3,2
linolzuur	%	1,2
ruw celstof	%	1,4
calcium	%	1,00
beschikbaar fosfor	%	0,45

Bereidingswijze van rantsoen 1

- 1. maak het gesneden brood fijn in
een mixer (b.v. in een Moulinette)
- 2. Snij appel of peer, banana en
bladgroente in kleine stukjes
- 3. Vermalen brood, groente en fruit,
7 afgestreken maatlepels
LORIMIX-A en 400 ml water in
een mixer/blender tot brij verma-
len.

Rantsoen 2

Rantsoen 2 bestaat uit een mengsel
van 6 gewichtsdelen beschuitmeel
en 4 gewichtsdelen LORIMIX-B. Dit
wordt met water tot brij gemaakt.
Voor beschuitmeel kan men het

Ingrediënten voor het maken van
een volledig voer voor lori's.

Foto J.P. Holsheimer

beste hele beschuiten gebruiken;
gekocht beschuitmeel kan met ande-
re grondstoffen zijn vermengd en
ongewenste stoffen bevatten zoals
stof, mineralen, schimmels en ande-
re verontreinigingen.

Bereidingswijze van rantsoen 2

1. Meng 3 vermalen beschuiten met
3½ maatlepel LORIMIX-B
2. Meng er wat versnipperde blad-
groente door
3. Voeg daarbij water tot een brij-
achtige substantie is verkregen

Berekende voedingswaarde in de
droge stof¹⁾

energie KJ/gram		15,58
ruw eiwit	%	16,8
benutbaar eiwit	%	16,8
ruw vet	%	6,2
linolzuur	%	1,6
calcium	%	1,00
beschikbaar fosfor	%	0,50

¹⁾ Voor de overige voedingsstoffen
zie het boek 'Voeding van Vogels',
1980.

Men kan voor meerdere dagen voer
maken en dit in de koelkast bewa-
ren. Voor het verstrekken van een
dagportie mengt men het voer met
een vork even door elkaar, vult de
voederbakjes en laat het voer op
temperatuur komen voordat het aan
de vogels wordt gegeven.

Lorivoer verstrekt men in geglazuur-
de aardbakjes, welke worden
vastgezet. Plastic bakjes kunnen
worden aangevreten en moeten

daarom niet worden gebruikt. Kleine
lorisoorten kunnen het voedsel ook
in een drinkflesje krijgen. Zet of
hang de voerbakken nooit in direct
zonlicht; dit bevordert verzuring van
het voedsel. Bij een omgevingstem-
peratuur boven 15°C moet men 2 of
3 maal daags een nieuwe portie voer
geven. Voerbakken na elke voeding
met heet water schoonmaken en
zorgen dat er geen afwasmiddelen
in achterblijven. Geef zoveel voer als
de vogels per dag of deel van een
dag opnemen plus een weinig extra.
Behalve één van de beide rantsoe-
nen mag nog iets extra's worden ge-
geven. Dit moet beperkt blijven tot
een kleine hoeveelheid omdat er ande-
rs te weinig van het basisvoer
wordt opgenomen en daardoor voe-
dingstekorten ontstaan. Als extra's
kunnen gegeven worden:

- takken met blad- en bloemknop-
pen en bloesem van fruitbomen.
In de bloesem bevinden zich
stufmeel en nectar, waar lori's
verzet op zijn. De takken mogen
natuurlijk niet met insecticiden
of andere ongewenste stoffen in
aanraking zijn geweest.
- een stukje appel, zoete peer, en-
kele bessen e.d. Door het hoge
vochtgehalte is hun voedings-
waarde laag.
- trosgierst, gekweekt kanariezaad
en zaadvormende grassen
- muur, paardebloemen, Afrikaan-
tjes e.d.
- sepla en grit voor kweekrijpe
poppen
- stufmeelkorrels

Te allen tijde moeten lori's de be-
schikking hebben over fris drinkwa-
ter en schoon badwater. Dit moet el-
ke dag worden ververs. Omdat snave-
ls langs zitstokken worden
schoongemaakt moeten deze regel-
matig door schone worden vervan-
gen.

Hopelijk zal de loriliefhebber zich
realiseren dat het van het grootste
belang is zijn vogels een volledige
voeding te verstrekken. Het is de ba-
sis voor het gezond houden van zijn
vogels en voor het verkrijgen van
kweekresultaten.

Literatuur

- Forshaw, J.M., 1973. Parrots of the
World. Lansdowne Press, Melbour-
ne.
- Holsheimer, J.P., 1980. Voeding van
vogels, Thieme, Zutphen.
- Low, R., 1977. Lories and lorikeets.
Paul Elek, London.

Flamingos in het Noorder Dierenpark

Het is nog steeds geen alledaagse gebeurtenis dat flamingo's in een dierenpark tot broeden overgaan en succesvol hun jongen grootbrengen. Wij zijn er daarom best een beetje trots op dat onze Chileense flamingo's het afgelopen jaar voor nageslacht gezorgd hebben. Er kropen drie kuikens uit het ei. Twee ervan werden met succes door hun ouders grootgebracht. Het derde diertje had helaas een aangeboren afwijking aan één van de pootjes en moest door de dierenarts uit zijn lijden worden verlost.

Twee jaar geleden waren de Caraïbische flamingo's hun Chileense familie al voorgedaan. Voor het eerst in de geschiedenis van ons park werd er toen een flamingo geboren en grootgebracht. Ook dit jaar legden de Caraïbische flamingo's weer eieren, maar helaas bleken ze dit maal onbevruucht.

Het broedsucces bij de flamingo's is voor ons aanleiding om in dit tijdschrift eens wat extra aandacht aan deze vogels te besteden.

Iedere dierentuinbezoeker kent de flamingo's, want de opvallende roze vogels met hun extreem lange halzen en poten treft men in ieder dierenpark aan.

Hun luidruchtig gesnater zorgt er trouwens wel voor dat ze niet over het hoofd gezien worden. Vaste bezoekers van het Noorder Dierenpark is het natuurlijk al opgevallen dat er verscheidene soorten flamingo's bestaan. In het dierenpark zijn drie soorten aanwezig.

De lichtroze flamingo's in het Europese watergebied zijn de grote flamingo's (*Phoenicopterus ruber roseus*), afkomstig uit het Middellandse Zeegebied, Afrika en Voor-Azië. Erg nauw aan hen verwant zijn de schitterende, vermiljoenrode gekleurde Caraïbische flamingo's (*Phoenicopterus ruber ruber*), die in de zomer te vinden zijn in de Zuid-Amerikaanse vliegkooi. De derde groep bestaat uit Chileense flamingo's (*Phoenicopterus chilensis*).

Er zijn nog drie andere flamingosoorten, die echter zelden in dierenparken gehouden worden. Het zijn de Andesflamingo (*Phoenicoparrus andinus*) en de Jamesflamingo (*Phoenicoparrus jamesi*), die beiden leven in het Andesgebergte in Zuid-Amerika, en de kleine flamingo (*Phoeniconaias minor*) van de Oostafrikaanse sodameren.

In de dierenparken van Antwerpen en Berlijn worden alle zes flamingosoorten getoond. Mocht u daar eens

zijn, probeert u dan eens de verschillende soorten te herkennen.

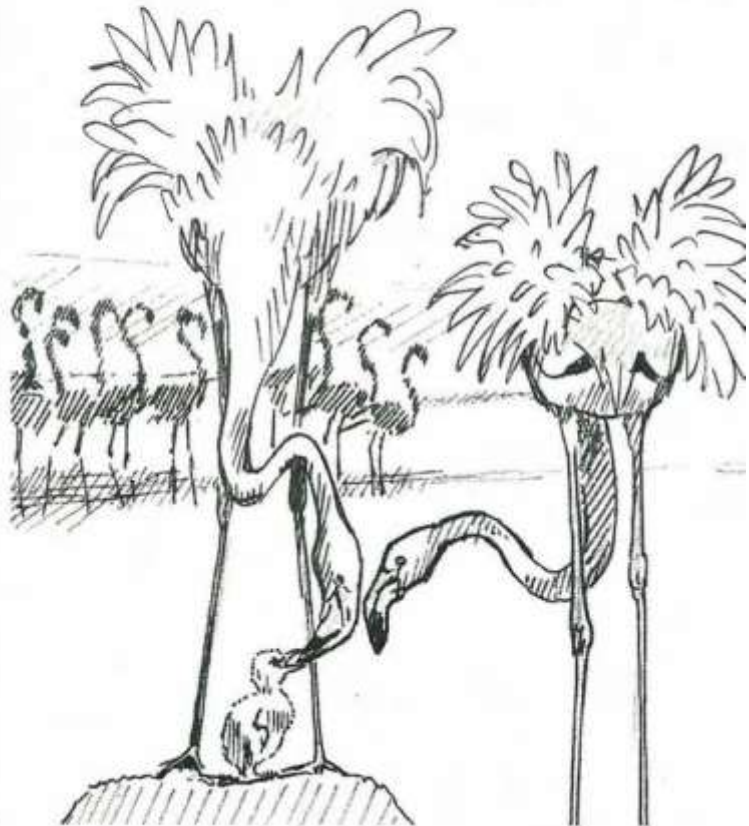
Het gemakkelijkst lukt dat door de kleur van snavel en poten te vergelijken.

De grote en de Caraïbische flamingo

hebben allebei een roze snavel en roze poten, maar zijn niet te verwarren vanwege het kleurverschil van de veren. De Chileense flamingo heeft een bleekroze snavel en grijsgroene poten met opvallende rode 'knietjes' en voeten. De kleine flamingo heeft roze poten en een donkerrode, bijzwarte snavel, de Jamesflamingo heeft de poten en een gele snavel en de Andesflamingo daarentegen heeft de poten en een gele snavel.

De vuurvogel

Sinds historische tijden hebben de roze vogels tot de verbeelding gesproken. Het is inderdaad een indrukwekkend gezicht om tienduizenden flamingo's gezamenlijk voedsel te zien zoeken, daarbij als het ware een roze tapijt over het water te

end, of ze in ochtend- en avond-
hemering in grote formaties over
zien vliegen. Tijdens de vlucht
ordt de onderzijde van de vleugels
zichtbaar: een fel rood contraste-
rend tegen het diepzwart van de
sleugpennen.

De naam flamingo komt waarschijn-
lijk van het Latijnse 'flamma'. De
Franse benaming 'flamant' komt
direct van het oud-Franse 'Flammant',
dat ook vlam betekent. Flamingo's
zou je dus kunnen vertalen met
'de vlamme' of 'de vuurvogel'. In
de wetenschappelijke benaming
'Phoenicopterus' komt die verwijzing
naar de vuurvogel ook weer terug,
want de naam is afgeleid van phoen-
ix, de vuurvogel uit de legenden.

Giraffe onder de vogels

Alomstreeks zeventig miljoen jaar ge-
leden, toen de grote reptielen definitief
van de aarde verdwenen waren, ont-
wikkelde zich een grote verschei-
denheid aan zoogdier- en vogelvor-
men. Eén van de eerste vogelgroepen
die verscheen, was de flamingo-achtige.
In de loop der miljoenen jaren is er
aan de grondvorm van de flamingo's
niet veel veranderd. Waarschijnlijk
waren ze zo goed aangepast aan hun
leefmilieu dat verdere ontwikkeling
niet nodig was. De uiterst gespecialiseerde
leefwijze maakt het ook onwaarschijnlijk
dat ooit voedselconcurrentie van andere
vogels hebben moeten duchten.

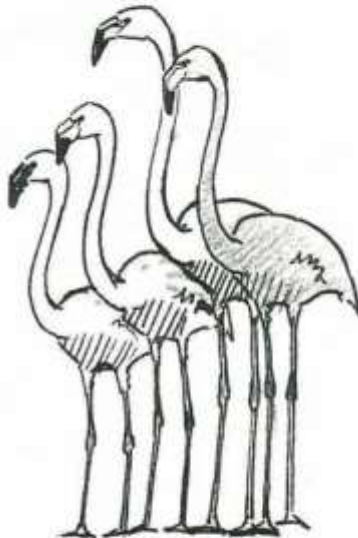
Een enkele vogel op de hele wereld heeft
verhoudingsgewijs zo'n lange nek
en zulke lange poten; bij een gewicht
van nauwelijks drie kilo kunnen ze
een hoogte bereiken van 1.30 meter.
Wat de giraffe is onder de zoogdieren,
is de flamingo bij de vogels.

Een flamingohals heeft 19 wervels.
Wanneer de vogel slaapt en zijn kop
op de veren gestoken heeft, zijn de
knikken in de hals duidelijk te zien.
De lange poten zijn voorziend in
zwemvliezen. Flamingo's zwemen
niet vaak. De functie van de

zwemvliezen is meer om bij het voedsel
zoeken niet weg te zakken in de
drassige bodem. In rust staan flamin-
go's, zoals zoveel andere vogels,
meestal op één poot.

Woongebied: de zoutmeren

Flamingo's leven voornamelijk in
tropische en subtropische gebieden.
In de Oude Wereld leven twee vor-
men: de grote en de kleine flamingo.
De overige vier soorten komen voor
in Midden- en Zuid-Amerika.

1. 2. 3. 4.

1. Kleine Flamingo
(*Phoenicaias minor*)
2. Chikense Flamingo
(*Phoenicopterus ruber chilensis*)
3. Grote Flamingo
(*Phoenicopterus ruber roseus*)
4. Rode Flamingo
(*Phoenicopterus ruber ruber*)

Hun voedsel vinden de flamingo's in
water met een min of meer hoog
zoutgehalte. Water met hoge zout-
concentraties komt voor in meren en
moerassen dicht aan de kust en in
meren die geen afwatering hebben,
zoals woestijn- en bergmeren.

De zoute kustmeren ontstaan door
het binnendringen van zeewater bij
stormweer, bijvoorbeeld via rivier-
mondingen. Wanneer de zee zich te-
rugtrekt, blijven er poelen met zout
water achter. Door verdamping stijgt
de zoutconcentratie. Een proces dat
zich zo eeuwenlang herhaalt. Uitein-
delijk hoeft zelfs de zee niet meer
binnen te dringen. Regenwater is al
voldoende om het zout in de bodem
op te lossen. Op deze wijze zijn de
zoutmoerassen in de Rhônedelta
ontstaan. Die Rhônedelta met het
beroemde natuurgebied, de Camar-
gue, is het enige gebied in Europa
waar nog regelmatig flamingo's
broeden.

Op vergelijkbare manier zijn de
broedgebieden in het Caraïbisch ge-
bied, o.a. op Bonaire, ontstaan.

De hoge zoutconcentratie in berg-
meren ontstaat volgens een ander
proces. De meren in kraters van uit-
gedoofde vulkanen of in bergdalen
hebben geen natuurlijke afwatering.
Het regenwater lost de zouten op de
berghellingen op en voert ze naar
het meer. De zon verdampt het water
en het zout blijft achter. Zo wordt het
water in vele duizenden jaren steeds
zouter.

Water dat niet al te zout is, zoals in
de meren van Oost-Afrika, zijn een
voedselbron voor vele vogelsoorten.
Beroemd om zijn vele vogels is het
Nakurumeer in Kenya. Daar waar het
water extreem zout is, kunnen de an-
dere vogels geen voedsel meer vin-
den. Alleen de flamingo's voelen
zich daar nog thuis. Dat is bijvoor-
beeld het geval in het Andesgebergte.
Sommige meren hebben een
zoutgehalte dat wel tien maal zo
hoog is als dat van zeewater.

Dat flamingo's geen echte tropische

vogels zijn, bewijst wel het feit dat in de woongebieden van James- en Andesflamingo's het water, dat zo enorm zout is, 's nachts soms be-riest.

Een hele fijne zeef

In het zoute water kunnen bepaalde micro-organismen zich uitstekend handhaven en vermeerderen, waarschijnlijk omdat het water te zout is voor concurrenten en vijanden.

Het gaat hierbij om zoutvliegjes, pekelkreeftjes, blauwwiertjes en andere microscopisch kleine waterdier-tjes.

Een flamingo kan per dag enige tien-duizenden van deze micro-organismen opeten. Indien men bedenkt dat op het beroemde Nakuru-meer soms meer dan anderhalf miljoen flamingo's gelijktijdig fourage-ren, kan men zich voorstellen om welke enorme hoeveelheden micro-organismen het gaat. De flamingo's hebben om te drinken graag zoet wa-ter in de buurt. Is dat er niet dan be-helpen ze zich met licht-zout of re-genwater dat ze met hun snavel van hun veren zuigen.

De manier waarop flamingo's hun voedsel vergaren, is uniek in de vogelwereld. De snavel is eigenlijk een hele fijne zeef. In het midden is de snavel in een bijna rechte hoek naar beneden geknikt. Doet de vogel zijn kop omlaag, dan komt het onderste deel van de snavel horizontaal in het water, met bovensnavel onder. De snavel wordt geopend en het water kan binnenstromen. Vervolgens wordt de snavel weer gesloten en wordt het water met de tong door de spleten weer naar buiten geperst. De voedseldeeltjes blijven hangen aan de lamellen, waarmee de snavel aan de binnenkant bekleed is, en kunnen worden doorgeslikt.

Caroteen

Met de beste wil van de wereld kan in een dierenpark aan de flamingo's geen natuurlijk voedsel verstrekt worden. In de loop der tijd is men er

In geslaagd in dierenparken een voe-ding te bereiden die qua samenstel-ling overeenkomt met wat de flamingo's nodig hebben. Het is een mixtu-re van granen, lucernemeel, protei-nen, vitaminen en mineralen. Daar wordt tegenwoordig ook het kunst-matig bereide caroteen aan toege-voegd. Caroteen is een kleurstof die bijvoorbeeld ook in wortelen voor-komt. Het flamingo-organisme zet deze stof om in rode lichaamseigen kleurstoffen. Vroeger verloren flamingo's in het dierenpark na iedere ruil wat meer van hun fraaie kleur. Uiteindelijk werden ze wit. Ook bij andere vogels, bijvoorbeeld de rode ibissen, trad dit kleurverlies op. Waarschijnlijk zijn toegenomen broedresultaten bij zowel flamingo's als ibissen gedeeltelijk op de toedie-ning van caroteen in de voeding te-rug te voeren.

In de natuur doen flamingo's er uren over om hun portie voedsel binnen te krijgen. In het dierenpark is dat niet nodig, want het voedsel in de voe-derbak is sterk geconcentreerd.

Toch zult u kunnen constateren, dat de instinctieve dwang om het water te zeven zo groot is, dat ze er ook in het dierenpark heel wat tijd mee doorbren-gen. De opbrengst is waar-schijnlijk nihil.

Broeden in het dierenpark

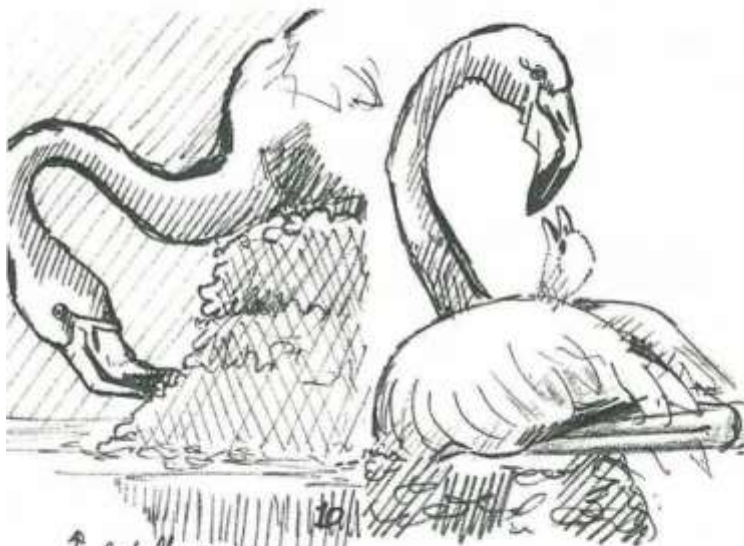
Al in de vorige eeuw behoorden flamingo's tot de standaardcollec van elk dierenpark. Ze werd meestal als blikvanger op een glê geschoren gazon bij de ingang het terras van het restaurant g plaatst.

Tot zo'n vijftieng jaren geled hadden ze echter nooit enige acti teit vertoond tot nestbouw of parir Dat was niet zo erg, want flamingc bleven in de dierentuin, zonder al veel bijzondere zorgen, lang in leve Soms wel enige tientallen jaren. I als de groep dan te klein werd, d werden er gewoon wat nieuwe exe plaren besteld bij een dierenhanc laar.

Gelukkig is die mentaliteit verz derd. Moderne dierenparken do steeds minder een aanslag op v-rije natuur om hun dierencollecti op peil te houden. Ze proberen hi dieren tot voortplanting te brenge Bovendien levert dat een schat a- informatie over het diergedrag o- Indien je echter dieren in gevange

↑ Grote flamingo
werkte aan
moddernest
afpleisteren.
1/2 met wand.

Grote flamingo.
P. r. roseus.

broedende vogel met één
pui op
modderhoop.
zie uithekende staken.

chap wilt aanmoedigen om voor naslacht te zorgen, zul je er toch oor moeten zorgen dat de omstandigheden optimaal zijn.

Bij de flamingo's in de dierenparken leek er aan die omstandigheden heel wat te mankeren. Een gladgeschoren gazonnetje staat natuurlijk suk, maar het ontnemt de flamingo's iedere mogelijkheid om een nest te bouwen.

De paring vindt in de natuur plaats in wat dieper water. Het mannetje limt bij het vrouwtje op de rug en houdt zich daar door met zijn vleugels te fladderen in evenwicht. Nu in een dierentuinflamingo's zich toch al moeilijker in evenwicht houden, omdat ze eenzijdig geleewiekt zijn. Ze hebben dus waarschijnlijk wat meer behoefte aan dieper water en hebben niet genoeg aan de ondiepe vijvertjes die vroeger tot hun beschikking stonden.

Er zijn nog wel een aantal omstandigheden te noemen die invloed uitoefenen op het broedgedrag. Bijvoorbeeld de groepssamenstelling en de groepsgrootte. Flamingo's blijken erg kieskeurig te zijn bij het zoeken van een partner. Wanneer de groep te klein is, is het heel goed mogelijk dat de flamingo geen geschikte partner kan vinden. Ook in de vrije natuur is het normaal dat in goede broedseizoenen meer dan de helft van de volwassen vogels niet aan het broeden meedoet.

Een onjuiste verhouding tussen het aantal mannetjes en vrouwtjes leidt tot onrust in de kolonie, omdat de vrijgezellen proberen reeds bestaande paren weer van elkaar los te maken. Het broeden kan daardoor ernstig verstoord worden.

Het in één verblijf houden van verschillende flamingosoorten heeft volgens sommige kenners een nega-

tieve invloed op het broedgedrag. Ik ben daar zelf niet zo van overtuigd. Het leidt in ieder geval wel tot ongewenste hybridisatie en is daarom af te keuren.

Het blijkt ook niet zo goed te zijn om in de winter de flamingo's langdurig op te sluiten. Vroeger dacht men dat de 'tropische vogels' tegen de winterse kou beschermd moesten worden, maar onderzoek in de natuur heeft aangetoond dat flamingo's heel goed kou kunnen verdragen. Alleen vriesweer is gevaarlijk, omdat de flamingo's hun poten aan het scherpe ijs kunnen beschadigen. Een pootaandoening bij dierentuinflamingo's is nog steeds moeilijk te genezen. Het beste is om ze dan op te sluiten in een stal die direct aan hun verblijf grenst.

Het vangen en overbrengen naar een vogelhuis in november en het terugbrengen in april, zoals dat vroeger meestal gedaan werd, verstoort dermate het paringsgedrag dat dat maar beter achterwege kan worden gelaten.

Tot slot moet ervoor gezorgd worden dat de bezoekers de flamingokolonie niet kunnen storen. Er hoeft maar één onverantwoordelijke bezoeker te zijn die de flamingo's verschrikt, bijvoorbeeld omdat hij een foto van dichtbij wil maken, en het broeden kan dat jaar verder wel vergeten worden. Met al deze omstandigheden is er bij de aanleg van de flamingoverblijven in het Noorder Dierentuin zoveel mogelijk rekening gehouden, en, zoals nu gebleken is, met succes.

Het broeden

Het begin van het broedseizoen kondigt zich aan door een toegenomen activiteit in de kolonie. Er wordt heel wat afgeruzied, overigens zonder dat er gewonden vallen, en als men goed oplet, ziet men dat er bewegingen gemaakt worden, die steeds weer terugkeren. Hiertoe behoren bijvoorbeeld het 'vlagvertoon' (de

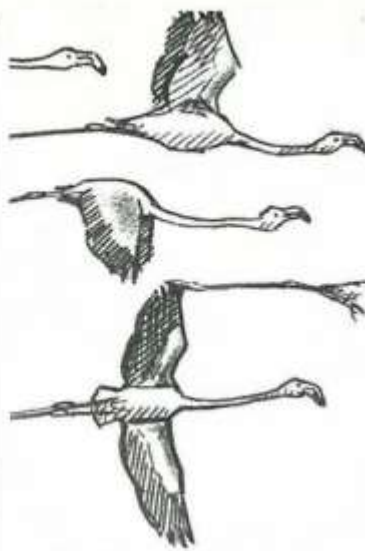
hals wordt gestrekt en de kop van links naar rechts op en neer bewogen), het tonen van de binnenzijde van de vleugels, het marcheren en het maken van eetbewegingen. Deze vaste, steeds terugkerende figuren, noemen we geritualiseerde bewegingen. Het hele gedoe gaat met een enorm lawaai gepaard. In de natuur heeft dit gedrag waarschijnlijk tot doel om alle vogels op het zelfde moment in broedstemming te brengen. Plotseling lost de groep zich dan op in paartjes en er wordt koortsachtig begonnen met de nestbouw. Man en vrouw werken hierin samen. Met de snavel wordt de modder opgehoopt tot een kegel, met bovenin een kuiltje voor het ei. Er schijnt geen speciale voorkeur voor een bepaald materiaal te bestaan. In het Noorder Dierenpark gebruikten de Caraïbische flamingo's voornamelijk turfmoil, stukjes turf en aarde, de Chileense flamingo's gewone aarde.

Na ongeveer een week wordt er één ei gelegd en er wordt direct met broeden begonnen. Beide partners doen hieraan mee en tijdens het broeden wordt er gewerkt aan een verdere ophoging van het nest. Ondertussen wordt er nog heel wat afgeruzied. Want hoewel er plaats genoeg is, bouwen de flamingo's hun nesten vlak naast elkaar en ze verdeigen hun plekje furieus tegen de burens.

Flamingomelk

Dan, na ongeveer dertig dagen, komt het kuikentje uit het ei. De eerste paar dagen laat het zich nauwelijks zien. Het blijft onder de vleugels van zijn ouders verborgen. Alleen bij het wisselen van de wacht kan er een glimp van worden opgevangen. Na een paar dagen steekt het kuiken zijn kopje onder de vleugel van zijn ouder uit en kijkt nieuwsgierig de wereld in. Dan is ook het typische voedergedrag te observeren. De oudervogel houdt de snavelpunt in het geopende bekje van het jong dat duidelijk zichtbaar slikbewegingen maakt. In het dierenpark van Bazel heeft men ontdekt wat er dan gebeurt.

In het overgangsgebied van slokdarm en maag wordt bij beide oudervogels door klieren een vloeistof afgescheiden die rood gekleurd is en die qua samenstelling overeenkomstig vertoont met zoogdiermelk. De rode kleur ontstaat doordat er caroteen en ook wat rode bloedlichaampjes zijn gemengd. Deze fla-

Grote - vliegende groep.

mingomelk laten de ouders dan uit hun snavel in het snaveltje van het jong lopen. Dat de flamingomelk erg voedzaam is, mag wel blijken uit de snelle groei die het jong doormaakt. Bij de geboorte is het slechts een donsballetje met een klein puntig recht snaveltje. Na twee maanden is het al half zo hoog als zijn ouders en is de snavel zo gekromd dat het zelf wat voedsel kan gaan zoeken.

Na een week begint het jong het nest te verlaten en scharrelt het wat rond aan de voet van het nest. In het begin zijn de ouders nog erg attent en beschermen het tegen de andere flamingo's die nog op het nest zitten en die naar het jonge diertje pikken omdat ze ook hem als indringer beschouwen.

Herkenning op stemgeluid

In de grote broedkolonies in de natuur verzamelen de jonge flamingo's zich in groepen, die door de broedkolonie beginnen te trekken. Flamingo's die wat later begonnen zijn met broeden, worden op hun nest gestoord en laten hun ei in de steek. Vandaar dus dat alle vogels gelijktijdig met broeden beginnen.

De oudervogels gaan voedsel zoeken, soms kilometers verderop, en laten de zorg voor hun jongen aan enkele volwassen flamingo's over. Een crèhegedrag dus dat vergelijkbaar is met dat van de pinguïns. Als de ouders 's avonds terugkeren, worden de jongen gevoederd. Flamingo's zullen slechts hun eigen jong voeren. Vreemde jongen worden weggejaagd.

In Artis heeft men kunnen constateren dat een flamingo die zelf niet had gebroed meehielp bij het voeren van een jong. In hoeverre dit een natuurlijk gedrag is, is niet te zeggen. De ouders herkennen hun jong aan zijn stem. In het dierenpark van Hannover was eens een jonge flamingo na een hevige regenbui door de kluken bevangen. Het jong werd opgenomen en in het vogelhuis onder een lamp gedroogd. De volgende dag bracht de oppasser het jong terug naar de flamingoweide. Op de eerste schreeuw van het jong kwamen beide ouders luid gakkend aangeren en namen het jong weer onder hun hoede. Zelfs na twintig uur waren ze dus hun jong niet vergeten, hoewel ze in die tijd niet getoond hadden dat ze hem misten.

Na een maand of drie vinden de flamingo-ouders het wel genoeg. Het jong moet steeds langer bedlen om nog wat melk te krijgen. Al de ouders geen zin hebben, vliegen ze gewoon weg. In het dierenpark kunnen ze echter niet wegvliegen en het voeren gaat daar meestal veel langer door dan in het wild.

Inmiddels zijn de jonge Chileense flamingo's die in augustus 1979 uit het ei kwamen, al net zo groot als hun ouders. Hun kleur is nog afwijkend. Ze zijn donkergrijs en pas na dat ze twee keer geruid hebben, zullen ze niet meer van de anderen te onderscheiden zijn.

Slot

Hopelijk gaan de flamingo's ook dit jaar weer broeden. Neemt u dan eens de tijd om het gedrag van ze te observeren. Ik kan u verzekeren dat u er veel genoeg aan zult beleven.

Tekst: Joop Treep
Schetsen: Ad. Cameron

Naschrift redactie

Het vorenstaande artikel werd onder de directie van het Noorderdierenpark te Emmen toegezonden naar aanleiding van het artikel 'U voliëre van het jaar' dat wij in onze editie van maart j.l. hebben gepubliceerd. Met erg veel genoegen hebben wij het opgenomen en mocht de flamingo's echt willen zien, dan biedt de komende vakantieperiode vast wel eens gelegenheid om een bezoek aan het Noorderdierenpark in Emmen te brengen. Wij wensen er een aangenaam en leerzaam verblijf.

De wevervogels van ons voormalig Indië

Er wordt op voorhand sportief op gezezen, dat dit geen zgn. technische beschrijving wordt. Geen praktische wenken hoe ze te voeren, te huisvesten en wat ze alzo per 1-1 kosten. De gegevens zijn namelijk ontleend aan 'Moesson', het toonaangevend tijdschrift voor de oud-Indische gasten onder ons en de gerepatrieerden uit onze eens roemrijke Gordel van Smaragd. En als te begrijpen worden daarin veel herinneringen aan dit vroegere gebiedsdeel opgehaald. Nu aan de Wewertjes waarvan onlangs op de tv in 'Ja natuurlijk!' 'n filmpje is vertoond. Menige lezer(es) zal er toen van opgekeken hebben hoe die diertjes toch maar gewoon knopen leggen — als uw kind in z'n schoenveters of strikjes — in de lange halmen waar ze een hangnest ult... weven. Inderdaad met hun snavel lussen maken en die nog aantrekken ook! Kortom 'n klus die wel even verdergaat dan het komen aanvliegen met 'n takje, dat dan ergens wel wordt neergelegd als bij 90 van de 100 nesten of horsten.

Vertelt onder diens initialen zekere G.H.B. dat de Wever ter grootte van een mus in Insulinde in 3 soorten voorkomt. Met name *Ploceus javanicus* (waarin dus ons ex-Java) dan *Ploceus atrigula* en *P. manyar*. Persoonlijk houden we, er geweest zijnde, dat Manyar voor een inlandse en niet voor de Latinistische naamgeving wat overigens weinig terzake doet. Met hun bekje rukken ze reepjes van niet alleen palmbiad maar ook mits die maar bruikbaar zijn slierten uit bouwmaterial! En wat jammer nou dat ze die mooie, retortvormige nesten zo graag ophangen aan... suikerriet.

Met geen ander gevolg dan dat die meesterwerkjes met-jong-en-al eraan gaan als er geoogst wordt... Dat

preciezerige aan mekaar breien of mazen of naaien wordt wel bewezen door het Indonesisch volksgeloof dat wie het lukt om, zonder dit 'rijgaren' stuk te trekken, zo'n snavelwerk netjes los te rafelen als beloning er een... gouden knikker in vindt!

't Is niet uitgesloten dat men aan zo'n balletje is gaan geloven omdat er inderdaad weleens 'n klompje klei inligt. Dichterlijk gaat die bewondering voor die vogel als aannemer zo ver, dat de bevolking aanneemt dat de Manyar zijn kamer van licht voorziet door er een vuurvlieg in te 'installeren'. Nonsens? Toegegeven maar aan de andere kant weet de lezer toch ook weer hoeveel soorten als pak weg de Prieelvogel zijn huis met de gekste glimmertjes versiert. En terloops opgemerkt kreeg onze

Manyars met nest. Het mannetje bouwt, het vrouwtje ziet toe.
(Uit: *Dierenleven in Indonesië*)

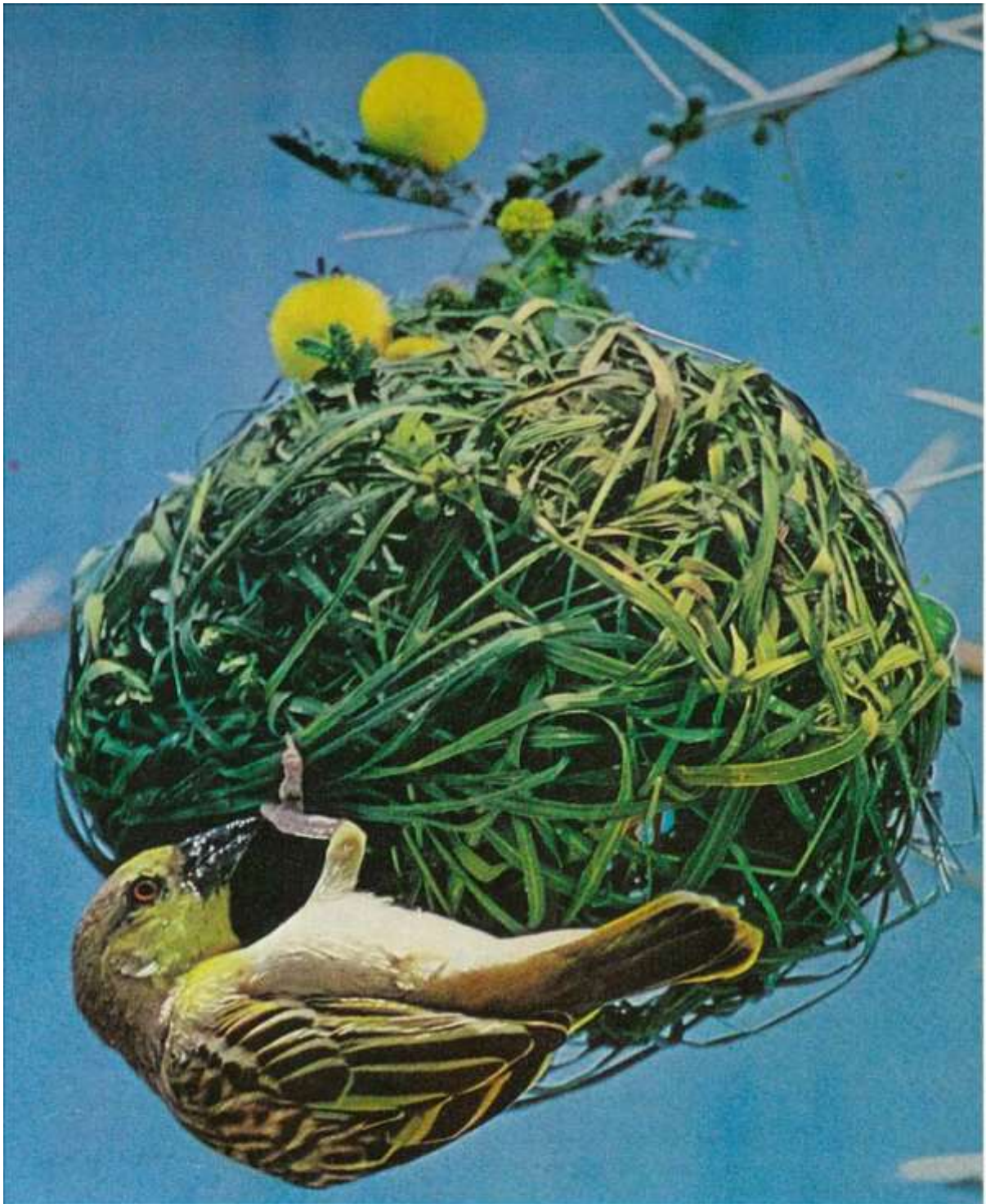
ekster niet zomaar z'n slechte naam als trouwingendief!

Breekt de oogsttijd aan dan breekt tegelijk de massamoord op de (hier onbetaalbare) wevers los! Duizenden en nog eens duizenden, aldus onze zegsman uit de Oost, gaan da voor de bijl. En die vernietiging is volkomen openlijk want op de pasamarkten wordt er dan met manden vol manyareitjes geleurd... Deze verdelging is er even economisch ver antwoord als ons ophangen van vliegenvangers of ons wespen platwerpen omdat die vogeltjes voor de rijen en suiker nu eenmaal 'vervelend' zijn. Geen nood, de natuur — w zouden modern zeggen: het ecosysteem — herstelt zich vanzelf. (De eenvoudigste toelichting op dat dur woord Ecologie is: vos eet haas haas eet gras en leeft dus de vos vát gras. Met als gevolg dat als er grasland opgeooft wordt de vossenbevolking automatisch mee de dup wordt. En is het kolder om Reintj via 1001 zg. natuurbeschermingswetten te gaan beschermen zolang er niks aan én 'het' haas én aadiens weidegras gedaan wordt. In ons wevergeval blijft het bloeiend suikerriet, in de landstaal 'tebongembang', en blijft dus ecologisch de daarin broedende *Ploceus* of we de Wevende Vogel).

In ieder geval vroeger vóór de bevolkingsexplosie en wel in de goeie, ouwe koloniale tijd, dat bewuste tempoeloe waar zoveel repatrianten me heimwee aan terugdenken, toen d' 'uitgemoorde' vogels in zwermen en horden bleven aantelen. Tijdens a thans zijn naoorlogse vacaties o Java en Sumatra heeft de schrijver er niet meer zoveel gezien en gehoord als toen hij er nog woonde. Te rug naar Nederland: — wie ze toevalig mocht hebben kan makkelijk d' proef nemen of de zijne/hare ook z' knutselziek zijn door ze volop van 'textiel' te voorzien. Op genoemd film van Kick Stokhuijzen zijn d' mannetjes dat ze soms — als ze nie op staande poot een bruid vinden die de eensgezinswoning inwil — het net afgebouwde pand lostorner het diep belegd aan flarden trekker. Om van voren afaan met nieuwe touwtjes en verse draden aan een passender woonruimte te beginnen. Idioot gewoon maar zo is 't nou eermaal.

JOSSÉLIN DE JONG

Een Geelrugwever, Ploceus Jacksoni, in de Afrikaanse Soedan aan haar uit mimosastrengen vervaardigd nest. ('Belauschte Wildnis', Bern.)

Pietpraat over postuurkanaries 4

De vererving van het type

door Jan Kuiper Foto: A. Mollinger

De 24 erkende postuurkanarierassen zijn onderverdeeld in houdingassen - vormrassen - gefriseerde rassen - tekeningrassen - gekuifde rassen, daarbij zijn gelijksoortige rassen samengevoegd of groepen.

Het is een veel toegepaste en alom als juist getaxeerde indeling, ik heb er dan ook geen enkele behoefte aan om er iets tegenin te brengen.

Al het water van de zee kan echter niet wegwassen dat bijvoorbeeld in de vormrassen het formaat uiteenloopt van 12 cm (Fife) tot 22 cm (Lancashire), dat scheelt dus nogal wat. Daarbij mag dan ook niet uit het oog worden verloren dat de aangegeven maat voor de Fife als maximummaat gehanteerd moet worden, daarentegen is de aangegeven maat voor de Lancashire een minimummaat!

Zonder reclame te maken voor alcohol scheelt dat toch een slok op een borrel, nietwaar. Ter illustratie van de erfelijke facetten zou ik graag een andere indeling willen toepassen, ik zou daarbij het formaat als uitgangspunt willen gebruiken. Ook postuurkanaries hebben een wildvorm, in feite DEZELFDE wildvorm als kleurkanaries en zangkanaries, alle drie de genoemde groepen stammen af van de 'oervorm'.

Ontwikkeling van het zangvermogen leverden tot aan vandaag drie soorten zangkanaries op, te weten parizers-waterslagers-timbrado's; ontwikkelingen in de kleurvorming leverde tot aan vandaag zo'n 160 verschillende erkende kleurslagen bij de kleurkanaries op; ontwikkelingen in groeiprocessen leverden tot aan vandaag 22 verschillende postuurkanarierassen op met allemaal een afwijkend formaat.

Ja, ik ben me ervan bewust dat ik in de kop van dit artikel sprak over 24 rassen en nu ineens het getal 22 aantee, de twee rassen die afgeval-

len zijn heten Deutsche Haube en Lizard, wetend dat u dat niet met me eens bent weiger ik om beide rassen als postuurkanaries te beschouwen. De Lizard niet omdat het een normale kanarie met een volkomen afwijkende tekening is, de Deutsche Haube niet omdat dat een gekuifde kleurkanarie is, de term postuurkanarie is voor deze beide rassen niet van toepassing.

Om van kanarie postuurkanarie te worden moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan, de aan te leggen criteria zijn achtereenvolgens FORMAAT-LICHAAMSBOUW-BEVEDERING.

Pas wanneer een kanarie op TWEE van de drie genoemde criteria duidelijk afwijkt van de wildvorm is er sprake van een postuurkanarie, eerder niet.

Met het licht op de houdingrassen zou ik me voor kunnen stellen dat u de voor deze rassen zo belangrijke houding als criterium zou wensen te hanteren, naar mijn mening is dat niet goed mogelijk.

Ten eerste omdat de houding in sterke mate beïnvloed kan worden door de eigenaar/fokker, ten tweede omdat de zo specifieke houding slechts mogelijk is door afwijkingen in de lichaamsbouw, vogels zonder die afwijkende bouw kunnen nooit dezelfde houding laten zien. Ik zou het dus graag willen houden bij formaat-lichaamsbouw-bevedering.

Het zal ook u niet ontgaan dat bijna vanzelfsprekend formaat en lichaamsbouw bij elkaar horen, deze twee criteria zijn wél afzonderlijk bespreekbaar doch moeilijk los van elkaar te zien.

Heel summier heb ik gesproken over 'ontwikkelingen in groeiprocessen', voor de broodnodige duidelijkheid zou ik dat graag wat verder uitdiepen. Groeiprocessen zijn biologisch gezien niet als uitzonderlijk aan te merken, zeker niet als er geen aantoonbare afwijkingen in het geding zijn. Groei kan tot uitzonderlijke verschijningsvormen leiden, maar pas wanneer een uitzonderlijke groeivorm zich erfelijk manifesteert kan er worden gesproken van een mutatieve groeivorm, eerder niet!

Incidentele afwijkingen komen voor (vijfpotigen-tweekoppigen), deze incidentele merkwaardige groeivormen zijn vaak veroorzaakt door chromosomale afwijkingen, een reproductiefout.

Op dit moment kennen we twee soorten groeiafwijkingen bij postuurkanaries, namelijk reuzengroei en dwerggroei, beide groeivormen zijn zeker niet als zeldzaam aan te merken. Reuzengroei en dwerggroei komen vrij veel voor in alle generaties van het leven, omdat veelal de paring van dwerg x dwerg resulteert in dwergen en de paring van reus x reus weer reuzen oplevert kan in beide gevallen van een mutatieve groeivorm worden gesproken.

Het totale bestand aan postuurkanaries overziend kan worden vastgesteld dat drie rassen uitgesproken dwerggrassen zijn, te weten de Gloster, de Fife en de Japan-Hoso, deze drie rassen zijn veel kleiner dan de oorspronkelijke wildvorm.

De overige 19 rassen zijn sterk dan wel minder sterk aan reuzengroei onderhevig, met de Lancashire als absolute uitschieter, ten opzichte van de wildvorm is dit ras maar liefst 70% vergroot.

Wordt de volgende maand vervolgd,

TOT DAN!

Exotische vogels als huisdieren ja of nee

door R.J. Sterk (dierenarts)

XXV. Natuurbehoud (vervolg)

a. Zangvogels (orde Passeriformes; vervolg)

Overige Passeriformessoorten.

Vogels behorende tot de overige Passeriformes-families werden via advertenties en annonces in het blad *Onze Vogels* doorgaans aangeboden onder hun familienaam, dus zonder vermelding van soort- en geslachtsnaam. Het is daarom op deze manier onmogelijk om te bepalen om hoeveel soorten het in totaal gaat, maar zeker is in ieder geval dat het per familie vrijwel steeds om meerdere soorten gaat welke in de handel verkrijgbaar zijn.

Manakins (familie Pipridae)

Manakins zijn zelden in de handel verkrijgbaar en worden alle geïmporteerd uit Zuid Amerika. Op Heathrow (Londense vlieghaven) werden in de periode 1970-1974 50 exemplaren geïmporteerd.

Brilvogels (familie Zosteropidae)

Regelmatig worden 'Brilvogels' aangeboden, en wel vrijwel uitsluitend door handelaren (import). Indische Brilvogels (*Zosterops palpebrosa*) worden het meest geïmporteerd, maar ook Bruinflank-brilvogels (*Zosterops erythropleura*) werden in 1974-1975 enkele keren via *Onze Vogels* te koop aangeboden. Australische *Zosterops*-soorten vallen onder het exportverbod van dat land, hoewel ze daar in enorme aantallen voorkomen en vanwege hun 'schadelijkheid' onbarmhartig worden vervolgd.

In de periode 1970-1974 werden op Heathrow bijna 9000 *Zosteropidae* aangevoerd, waarvan er een krappe 6000 bestemd waren voor doorvoer. Ze waren afkomstig uit India en Taiwan (*Z. palpebrosa*) en uit Afrika (soort?). In het piekjaar 1973 werden bijna 1700 Indische Brilvogels doorgevoerd, waarvan 20% bestemd was voor Nederland.

Pitta's (familie Pittidae)

Aanbiedingen van 'Pitta's' vinden we regelmatig in *Onze Vogels*, echter vrijwel altijd zonder verdere aanduiding omtrent welke soorten het gaat. Volgens Rutgers en De Jong zijn vooral de Negenkleurige of Indi-

Halsbandcotinga

sche *Pitta* (*Pitta brachyura*) en de Groenborstpitta (*Pitta cucullata*) in de handel. Broedresultaten zijn nog niet bekend en de handel betreft dus uitsluitend importexemplaren. Van de 24 bestaande *Pitta*-soorten zijn er maar liefst 13 opgenomen in de Wet Bedreigde Uitheimse Diersoorten, waaronder ook de Negenkleurige *Pitta*; deze soorten mogen dus niet meer worden geïmporteerd, verhandeld of zonder ontheffingsbewijs in iemands bezit zijn. In de periode 1970-1974 werden via Heathrow iets meer dan 200 exemplaren aangevoerd, alle afkomstig uit India en Thailand. Het betrof 3 soorten en het merendeel was bestemd voor doorvoer.

Cotinga's en Rotshanen (familie Cotingidae)

In 1974-1975 werden 'Cotinga's' en 'Rotshanen' uitsluitend te koop gevraagd via de Vraag-en-Aanbodrubriek van *Onze Vogels*. Rotshanen (*Rupicola*-soorten) zijn reeds behandeld als bedreigde soorten in een eerdere aflevering. Ook Cotinga's zijn zeer kostbare vogels en worden slechts sporadisch ingevoerd. Net als de Rotshanen komen zij uit Zuid Amerika. Onlangs trof ik ze nog aan bij een vogelhandelaar. In de periode 1970-1974 werden via Heathrow 166

Cotinga's aangevoerd waarvan er 6 bestemd waren voor doorvoer; het betrof slechts één soort. Ook werden er 15 Rotshanen ingevoerd (*Rupicola peruviana*).

Honing- of Nectarvogels

'Honing-' en 'Nectarvogels' werden via *Onze Vogels* (1974-1975) uitsluitend onder deze verzamelnamen te koop aangeboden. Waarschijnlijk betreft het soorten uit meerdere families zoals de Meliphagidae en de Nectariniidae. De belangstelling voor Honingvogels (Nectariniidae) is de laatste jaren sterk gestegen doordat steeds meer soorten worden ingevoerd. Broedresultaten zijn van enkele soorten wel bekend, maar we zeer sporadisch. Via Heathrow werden in de periode 1970-1974 1366 Nectariniidae aangevoerd, verdeelt over 6 soorten, iets meer dan 500 exemplaren waren bestemd voor doorvoer. Ze waren afkomstig uit India, Thailand en Afrika.

Wielewalen (familie Oriolidae)

'Wielewalen' werden via *Onze Vogels* (1974-1975) uitsluitend onder deze groepsnaam te koop aangeboden. Volgens Van der Mark zou voor al de Zwartkopwielewaal (*Oriolus xanthorus*) verhandeld worden. Het aanbod betreft zeer waarschijnlijk alle importexemplaren (geen aanbieden van particulieren). Via Heathrow werden in voornoemde periode slechts 38 exemplaren aangevoerd waarvan er 23 bestemd waren voor doorvoer; zij waren afkomstig uit India en Thailand.

Drongo's (familie Dicruridae)

Ook Drongo's worden slechts bij hun groepsnaam te koop aangeboden. In eerdere jaargangen van *Onze Vogels* trof ik nog een aanbieding van Raketstaartdrongo's. Ook Vlaggendrongo's worden volgens Van der Mark ingevoerd, welke soort ook in India zelf veel als kooivogel zou worden gehouden. Het betreft alle importexemplaren. Via Heathrow werden in de periode 1970-1974 53 exemplaren aangevoerd, waarvan er 47 bestemd waren voor doorvoer; alle waren afkomstig uit India.

Gaaien, Kitta's (familie Corvidae = Kraai-achtigen)

In 1974-1975 werden via *Onze Vogels* diverse gaaiensoorten te koop aan-

geboden, zij het per soort slechts één of hooguit enkele keren. Via handelaren werd slechts de 'Purperkoppaai' aangeboden, waarvan mij de soort- en geslachtsnaam onbekend is. Via particulieren werden aangeboden Witnekgaaien (*Cyanocorax chrysops?*) en Groene Gaaien (*Xanthura luxuosa?*). Via prijslijsten

uit 1976 werden nog enkele soorten aangeboden: Hyacinthgaaien, Zwartblauwe Mexicaanse Gaaien en Geelsnavelkitta's. In vroegere jaargangen van Onze Vogels treffen we nog meer soorten aan die te koop werden aangeboden, o.a. Hondurasgaaien en Roodkuifgaaien. In de periode 1970-1974 werden via

Heathrow bijna 1500 gaaien aangevoerd, alle uit India. Bijna 1300 exemplaren waren bestemd voor doorvoer. Een van de meest geregistreerde soorten was de Roodsnavelkitta of Roodsnaveljachttekster (*Urocissa erythrorhyncha*), namelijk 726 exemplaren. In totaal betrof het 8 soorten.

Een geslaagde kweek met rode kardinalen

Tekst: W. Bakker, Sluis

De man kocht ik in april 1974, de pop heb ik geruild voor een koppel goudfazanten. De persoon waarmee ik ruilde had de vogel via een familielid uit Australië mee laten brengen, dit was omstreeks nov. '74.

De huisvesting van dit koppel is een gezelschapsvolière van ± 30m² met als beplanting duindoorns, acuba's, taxus, vlieren, coniferen, brem en verschillende soorten dennen.

De bevolking van de volière bestaat uit Cedervogels, Peruduiven, witte en grijze Rijstvogels, Spitstaartamandine's, Japanse Meeuwen, Chukar Patrijzen en Goudfazanten. Het broedseizoen '75 gebeurde er niets. In '76 werd er een nest gebouwd door de pop maar er kwamen geen eieren; zo werden er dat jaar nog 3 nesten gebouwd maar geen enkel ei. Broedseizoen '77 begon met hetzelfde gedrag als in '76 maar na de bouw van het 3e nest kwamen de eieren, 3 in getal. De pop begon na het 2e ei te broeden en na 13 dagen waren er 3 jongen. Meelwormen werden gegeven maar zij werden niet door de ouders gevoerd.

De volgende dag was het nest leeg. De bouw van een volgend nest werd begonnen maar bleef helaas zonder eieren. Seizoen '78 begon hoopvol: in april werd er een nest gebouwd waarin 4 eieren kwamen te liggen. Na 14 dagen waren er 4 jongen die goed gevoerd werden, hoofdzakelijk door de man. Het voedsel bestond uit vleesmaden, meelwormen en miereneieren. Naar zaad werd niet meer omgekeken zowel de ouders als de jongen waren, zo leek het mij, volledig op levend voedsel overgegaan.

De jonge kardinalen groeiden voorspoedig op, na 5 dagen werden zij geringd en na elf dagen verlieten zij het nest. Beide ouders voedden de jongen uitstekend maar al vlug bleek dat twee jongen niet konden vliegen één jong was na twee dagen dood het vierde had sterk vergroeide pootjes.

Een week na het uitvliegen van de jongen begon de pop met de bouw van een nieuw nest. Twee dagen na

de bouw had zij het eerste ei, de daarop volgende vier dagen telkens één in totaal dus vijf eieren.

Vijftien dagen na het eerste ei kwamen zij uit, vijf in totaal en ze werden weer uitstekend gevoerd.

Twee waren na zes dagen dood de resterende drie groeiden voorspoedig op en verlieten na tien dagen het nest. De man kreeg het nu zeer druk want hij voerde de pas uitgekomenen en nog steeds de jongen uit het eerste nest. In deze periode gingen twee van het eerste nest dood het enige levende jong kon totaal niet vliegen. De jongen uit het tweede nest konden wel vliegen maar hadden sterk vergroeide pootjes.

Vast stond dat zij iets in de voeding misten, hetzij een tekort aan mineralen of vitaminen of kregen zij een teveel aan meelwormen? Zo liep seizoen '78 ten einde met drie jonge kardinalen die allen ongelukkig waren.

Degene die niet kon vliegen werd maar liefst vierenhalve maand door de man gevoerd. Toen heb ik hem geëlimineerd daar ik het zielig voor het beestje vond hem zo te zien lijden.

1979 begon allerberooft het ene na het andere nest ging verloren hoogstwaarschijnlijk door het slechte weer. Zo begon de pop met de bouw van het zesde nest. Drie eieren werden daarin gelegd en werden weer voorspoedig uitgebroed. Drie sept. waren er drie jongen, veertien sept. verlieten zij het nest. Op dat moment dacht ik het wordt weer niets ze zaten er zo zielig bij en konden moeilijk op hun pootjes blijven zitten.

Nu had ik in het verleden moeilijkheden met het opkweken van Perudieven er kwam praktisch geen duif door de jeugdruif. De problemen waren opgelost toen ik zonnebloemolie met RUIHULP (BOGENA) door het zaad mengde. Gesteund door de goede resultaten met de duiven heb ik dit ook op de kardinalen geprobeerd. De ruihulp mengde ik door de geknipte meelwormen. De vleesmaden kregen ook een andere bewerking, zij werden eerst schoongemaakt door ze ± 15 min. in koud water te houden waardoor zij hun darmhoud ledigen (daar ze nog resten van verrot vlees in zich hebben en dit giftig is voor vogels).

Daarna werden ze bewaard in zeme-

len waarin flink wat druivensuiker door gemengd was. (vier eetlepel suiker op één liter maden) De mader kunnen ongeveer 1½ maand in de koelkast bewaard worden. Voordat ik de maden aan de vogels geef rol ik ze eerst door GISTO-CAL. Door ze dit menu voor te zetten aangevuld met miereneieren (diepvries) knapten ze zienderogen op.

Althans twee ervan, één was dezelfde dag dat hij het nest had verlater dood gegaan.

Deze twee kardinalen doen het nu bijzonder goed en hebben geen gebreken. De ouders voerden hun jongen steeds zeer goed. Men heeft onvoorstelbare hoeveelheden levend voer nodig om ze op te kweken. Deze twee jongen plus de ouders hebben tot nu toe (1½ maand) vijf liter vleesmaden, twee kilo meelwormen, drie liter diepvries miereneieren op gemaakt en wat ze zelf in de volière aan levend voer vingen.

De jeugdruif verliep voortreffelijk. Na veel strubbelingen en heel wat ervaringen rijker kan ik nu met trots zeggen eigen kweek rode kardinalen te hebben.

404

Een volkomen veilig en gifvrij insecticide.

Doodt feilloos alle insecten in huizen, hokken, kooien, manden etc.

**W. ROUPPE
VAN DER VOORT**

Kwaliteitsvoerders voor àl onze gevederde vrienden

VAN WIJNGAARDEN B.V.
voerders voor kleine huisdieren

HILVERSLIM TEL: 035-41756-POSTBUS 484

Vogelwoning gekraakt

Het is tegenwoordig nogal 'in' om woningen, welke enige tijd leeg staan, te kraken, dat wil zeggen er zonder toestemming van de eigenaar of rechthebbende, in te trekken en als bewoner in gebruik te nemen. Ja, het is zelfs al gebeurd, dat een bewoond pand werd gekraakt. En niet alleen door mensen, maar zelfs ook door vogels, zoals u straks zal blijken.

Is nu een woning eenmaal in gebruik genomen door een niet daartoe bevoegde, dan is het voor de rechthebbende vaak een hele toer hem er weer uit te krijgen en moet in veel gevallen de rechter, een deurwaarder of zelfs de mobiele eenheid er aan te pas komen. Want hoewel de kraker zich aan de ene kant veelal schuldig zal maken aan overtreding van artikel 138 van het Wetboek van Strafrecht, n.l. huis- of lokaalvredebreuk, geniet hij vanaf het moment van binnendringen als 'bewoner', ook de bescherming van artikel 165 van de Grondwet, dat zegt dat het binnentreden in een woning tegen de wil van de 'bewoner', alleen geoorloofd is in de bij de wet bepaalde gevallen, krachtens een bijzondere of algemene last van een macht door de (lees een) wet aangewezen. De wet regelt de vormen waaraan de uitoefening van deze bevoegdheid gebonden is. Regelingen, als hier bedoeld, vinden we o.a. in het Wetboek van Strafvordering, de z.n. Wet op de Vrijheidsbeneming en in diverse bijzondere wetten. Om nu de bescherming van de Grondwet te krijgen, moet de kraker er voor zorgen dat het door hem in gebruik genomen pand als 'woning' kan worden aangemerkt. Wat een woning is, geeft de wet echter nergens aan, maar al-

gemeen wordt in onze rechtspraak onder woning verstaan een vertrek, dat kennelijk voor bewoning is ingericht en dat men als zodanig in gebruik heeft en waar men in de regel zijn nachtverblijf houdt. Hierbij hecht men sterk aan de aanwezigheid van een slaappleats, door sommigen ook wel 'nest' genoemd. Als u beelden van een kraakpartij op de televisie ziet, zult u dan ook altijd zien dat men eerst matrassen en beddegoed naar binnen brengt.

Uiteraard is over dit onderwerp veel meer te vertellen, maar ik zal mij tot deze beknopte inleiding beperken, omdat u anders toch niet verder leest of de redactie het er uit haalt i.v.m. de plaatsruimte. Waarom nu deze verhandeling over een stukje Nederlands Recht? Wel, broeders van mij in de broederij, omdat, zoals mij pas nog is gebleken, ook in onze vollères woningen worden gekraakt, en het ook dan nog niet zo simpel is de indringer er weer uit te krijgen. Het zat zo.

Ik ben in het bezit van een niet al te grote volièrè, waarin ik o.m. drie kanariepoppen en één kanarieman houd. In de 2e helft van maart had ik daarin op verschillende plaatsen en hoogten een negental nestkastjes opgehangen. Helaas, enige dagen daarna moesten mijn vrouw en ik voor een week weg en wel juist toen één van de popjes haar eerste eitje had gelegd. Mijn buurman, een fijne vent, maar geen vogelliefhebber, zou mijn vogels wel voeren tijdens mijn afwezigheid. Nu haal ik normaal de eerste drie eitjes altijd uit het nestje en verwissel deze voor stenen eitjes, doch, omdat, zoals gezegd, mijn buurman geen vogelliefhebber is,

wilde ik hem daar niet mee belasten en bleven de eitjes nu dus liggen. Na mijn terugkeer, een week later, was mijn eerste gang, vanzelfsprekend, naar mijn volièrè. En wat zag ik? Op het nestje waarin bij mijn vertrek één eitje lag, zat niet één popje te broeden, maar twee. Boven op elkaar. En dat terwijl er nog acht andere, niet in gebruik zijnde nestkastjes hingen. Maar ook zag ik dat er verschillende stukgevallen eitjes onder het nestkastje op de grond lagen. Bij controle van het nestje, nadat ik de vogels er even afgestuurd had, bleken er nog drie eitjes in te liggen, welke ook bevrucht waren. Daarom liet ik ze maar liggen, in de hoop dat deze althans nog uit zouden komen. De volgende morgen echter lag één van deze eitjes ook stuk onder het nest. Beide popjes bleven stug doorgaan met broeden, boven op elkaar, met dan de een boven, dan de ander. Het resultaat was na enige dagen, dat de beide in het nest overgebleven eitjes uitkwamen, want op een morgen lagen er twee platgedrukte dode jongen onder de beide moeders in het nestje.

Hier was dus duidelijk een geval van het kraken van een woning, ja zelfs van een bewoonde woning. Het eerste popje, indachtig aan de hiervoor opgesomde wetsartikelen en de hele rompslomp om de kraakster er langs wettige wegen uit te kunnen krijgen, had aanvankelijk kennelijk eigen recht gezocht en de indringster er eigenvleugelig uit willen zetten, gezien de kapotte eitjes onder het nest. Later had zij er echter, naar ik aanneem, maar in berust dat zij inwoning had. Had zij echter wel de wettige weg bewandeld en had zij de rechter, deurwaarder of mobiele eenheid ingeschakeld, dan had zij n.m.m. alle recht aan haar kant gehad, omdat haar nestje zeker onder het begrip woning zou vallen. Wat is nu de moraal van dit ware verhaal? Deze. Als u ooit van plan mocht zijn om een pand te kraken, kruip dan nooit in een reeds door een ander bewoonde woning, want als de mobiele eenheid u er niet uitslaat, loopt u altijd nog de kans dat uw nageslacht uit het slaapkamerraam naar buiten wordt gegooid, of in de wieg wordt gesmoord!

S.H. Carolus.

Vogelkinderen en hun ou

torenvalk

Dit nuttige valkje gebruikt als wieg voor zijn kroost nesten van kraaiachtigen, buizerden, sperwers, houtduiven en soms van eekhoorns. Zijn voorkeur gaat uit naar die van kraaien en eksters en er wordt beweerd – zelf heb ik het nooit waargenomen – dat indien een eksternest wordt ingepikt, de 'voering' uit de nestkom wordt verwijderd. Ook worden wel andere plaatsen uitgekozen: holle bomen, nissen, speciaal voor ze opgehangen nestkasten, eendekorven en verder ruïnes, molenkapen en torens. Sedert 1912 broeden ze ook wel op de grond onder helplanten of ander struikgewas in de duinen van Noord-Holland en de

Waddeneilanden. In een dergelijk geval wordt een kuiltje in het zand gekrabb en klaar is kees. Hoewel *De Nederlandsche Vogels* vermeldt, dat 'de torenvalk zelfs niet de moeite neemt om ook maar één strootje als onderlaag voor zijn eieren aan te brengen' en A.B. Wigman in *Gevederde vrijbuiters* schrijft 'want zelf kunnen zij niet bouwen', beweert wijlen J. Drijver in *Texel, het vogeleiland* over een grondnest: 'Het nest moge er aanvankelijk nog zo primitief uitzien, als de vogel enige tijd heeft zitten broeden, maakt het een verzorgde indruk. De eieren rusten dan op een laag vilt en bij onderzoek blijkt die laag nagenoeg geheel uit muizehaar te bestaan, afkomstig van de onverteerbare voedselresten, die door de keel verwijderd worden.'

Diverse oude auteurs – dr. Buekers, Van Balen en Siedel bij voorbeeld –

beweren stellig dat een torenvalk wel zelf een nest bouwt, maar u kunt aannemen, dat een eigen horst nooit of te nimmer door een 'wikel' zal worden vervaardigd.

Een voltallig legsel bestaat veelal uit vier of vijf eieren, soms één minder maar ook wel eens één meer; sporadisch worden acht of negen aange troffen. Dikwijls zijn de eieren rond maar ook wel eivormig ovaal, het ben een gelige tot vuilwitte schaal kleur met violette ondervlekken en zijn vaak zo sterk gevlekt, dat ze geheel bruin lijken in allerlei schakeringen. Toch komen ook exemplaren voor die zo weinig gevlekt zijn dat de witachtige ondergrond grotendeels te voorschijn komt of die in het geheel geen vlekking vertonen; dit laatste behoort echter tot de zeldzaamheden. Wel komen eieren voor die een duidelijke kap rond de stom

Torenvalk (*Falco tinnunculus*)

39/31 mm

de pool hebben. Zelfs de eieren uit één legsel kunnen reeds enorm in vorm en kleur verschillen. Het broeden dat vier tot viereneenhalve week duurt, geschiedt hoofdzakelijk door het vrouwtje, hoewel haar gemaal haar soms even aflost; wel is hij steeds druk in de weer om haar van sterij te voorzien. Bij de geboorte zijn de jongen in een smetteloos wit byjamaatje gestoken, maar dat krijgt al spoedig een andere kleur. Het kroost vliegt uit na vier à vijf weken, maar blijft nog geruime tijd bij elkaar in familieverband. Er wordt per jaar slechts één broedsel groot gebracht.

spreeuw

Er zijn niet veel plaatsen waar een spreeuw geen nest bouwt; nu eens zijn het gaten in bomen of muren, in nestkasten, klimop, onder dakpannen, dan weer in gaten in de grond, tussen het gras, in verlaten nesten van eksters en houtduiven, in de onderbouw van horsten van grote vogels, pijpen van oeverzwaluwen en zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan. Als bijzonderheid wil ik even vermelden, dat in 1966 een aantal open nesten is gevonden op Texel. Zij lagen zowel in lage als hoge Sitka-sparren, op hoogten variërend van 1.75 m tot circa 5 m. Zij bestonden uit een takkenlaag met daarop grote hoeveelheden stro. De nestkom was, zoals normaal, gevoerd

met veren (*De Pieper*, sept. '66). Als nestmateriaal kunnen spreeuwen alles gebruiken, hoewel het grootste percentage bestaat uit stro. Verder wordt het nest gevoerd met hooi, touw, veren, papier, vodden, bladeren en soms zowaar... bloemen! De vier tot zeven eitjes zijn mooi licht groenig-blauw, soms zwak rood gespikkeld, maar helaar heb ik nog nooit zo'n ei gevonden. Overdag broeden beide ouders om beurten. 's Nachts neemt alleen mama spreeuw deze taak op zich. Na een kleine twee weken worden de *kale kadotters* geboren, onoglijke wrentjes, die echter al spoedig groeien als kool en na een week of drie volgepropt te zijn met allerlei lekkers, met hun ouders het veld in trekken. Soms wordt een tweede broedsel grootgebracht; in Engeland heeft men zelfs derde broedsels geconstateerd.

Spreeuw *Sturnes vulgaris*

30/21 mm

De volière van de maand

Foto 1:

De volière van Th. Rikken, Acaciastraat 15 in Bommel, is een echte gezelschapsvolière van 5 x 4 m en 2 m hoog. Het geheel is gemaakt van niet al te zware houten balkjes die met zogenaamd dubbeltjesgaas zijn bespannen. Boven is de volière voor tweederde afgedekt met transparante pvc-golfplaatjes. In deze ruime vlucht zijn nog, in de rechterhoek, drie kleine vluchtjes geprojecteerd van 2.50 m lengte en elk 90 cm breed. Een van deze vluchtjes is bevolkt met jonge grasparkieten, een met jonge zebrevinken en het derde met een stel maina's met jong. De volière is gebouwd tegen de lange voorzijde van een houten schuur. In die schuur is, aansluitend op de buitenvluchten, een viertal nachtverblijven gemaakt en bovendien een kweekruimte waar een tiendelige broedkooi voor zebrevinken en een achtdelige broedkooi voor grasparkieten staan opgesteld. In deze binnenverblijven wordt een goede licht-

val verkregen doordat het dak van de schuur eveneens uit transparante pvc-golfplaatjes bestaat. Tevens is daarin een op een tijdsklok aangesloten TL-verlichting aangelegd. Het geheel is goed geïsoleerd en bij vorst wordt er een elektrische verwarming ingeschakeld.

De foto toont dat de buitenvlucht goed is beplant met o.a. den, wilg en vlier. Rechts naast de volière vormt een rij fors uit de kluiten gewassen coniferen niet alleen een fraaie aanblik maar ook en vooral een uitstekende beschutting. Aan de voorzijde van de volière is een met spoorbellen afgezette border aangelegd waarin tal van zomerplanten weelderig bloeien.

De grote vlucht wordt bevolkt met diverse maina- en spreuwensoorten, japanse nachtegalen, gaaien en kar-

dinalen. Het is een leuke en interessante collectie vogels waarvan, na vele jaren geduld, vorig seizoen de eerste kweekresultaten zijn behaald. Al eerder maakten wij in dit blad gewag van de geslaagde kweek met c. kuifmaina's. Gaarne wensen wij vriend Rikken nog erg veel succes.

Foto 2:

Sedert ruim twee jaar is H. Brack, Beukelzstraat 28 in Clinge lid van onze afdeling 'De Vlaamse Gaai' a. daar. Na de langdurige winter van 1978/1979 is hij, samen met zijn broer, begonnen aan de bouw van een nieuwe volière. Eerst werd een fundering gestort en daarop is een halfsteens muurtje gemetsel waarin de ankerbouten werden vastgezet die op hun beurt het geheel houten geraamte vasthouden. De houten geraamte bestaat uit balkjes van 5 x 5 cm en latwerk van 3 x 5 cm. De gehele buitenzijde is afgetimmerd met 9 mm multiplex. Het dak is

G.J. van Gelder b.v. Zaandam Holland

VOGELZADEN

130 jaar ervaring in vogelzaden

tel.: 075 - 166951

Uitsluitend verkrijgbaar in de dierspecialzaak

an spaanplaat met daarop 2 cm dik isolatiemateriaal en daarop dakbitunen met leislag. De binnenzijde van de voliëre is geheel geïsoleerd en het hardboard afgetimmerd. De in- en uitgang is als volgt: 6 vluchtjes van elk 1 m breed en 1.50 m diep. Aan de achterzijde van die vluchtjes bevindt zich een lange gang waarin ook de roedkooien een plaatsje hebben gevonden. Zie foto 3. De buitenvlucht, zie foto 4, is ontstaan doordat er een voorportaal tje aan de voorzijde werd aangebouwd. In dat portaal tje, zie nogmaals foto 3, is de aashaard geplaatst en tevens zijn erin aangebracht de schakelaars en de tijdklok voor de elektrische verlichting. Bij warme dagen staat de deur van dat portaal tje open en stroomt er voldoende frisse lucht binnen zonder tocht te veroorzaken. De afmetingen van het gehele complex zijn 7 x 3 m en 2.30 hoog aflopend tot 2.10 m. Het front bestaat uit een glas waardoor een uitstekende zichtval wordt verkregen. Bracke weekt dan ook met goed succes eurkanaries in de kleurslagen ranjerood isabel en dominant wit. Bovendien hebben nog enkele spits-

staarten en een koppel blauwfazantjes ook een vluchtje voor zich zelf. Het buitenvluchtje wordt bewoond door een koppel groenlingen en wat kleine duifjes. Het ziet er allemaal keurig uit.

Zo geheel anders is het vogelverblijf dat u op foto 5 ziet afgebeeld. Het is een zogenaamde 'putterkooi' welke door de heer C. Kok, Ir. Sassenstraat 37 in Ulft is vervaardigd naar een 150 jaar oud model. Zoals u misschien weet werden vroeger op deze wijze veel putters gehouden. In deze tijd zie je dat niet meer zo, alhoewel er zeker nog wel zullen zijn. Links aan de kooi is een halfronde uitbouw tje met daaronder een klein drinkglas (mosterdglasje) met water. In dat

water hangt een emmertje (vingerhoed) waarvan het hengsel aan een touwtje vast zit. De putter in de kooi kan bij dat touwtje komen en door het met de snavel steeds verder naar zich toe te halen en elk verder doorgetrokken eindje met de pootjes vasthoudt, komt het met water gevulde emmertje naar boven en kan hij drinken. Hij put dus echt het wa-

ter. Aan de andere kant van de kooi ziet u een schuin aflopend bakje. Daarin bevindt zich een klein zaadkarretje waaraan eveneens een touwtje is bevestigd. Wanneer de putter nu zaad wil opnemen, haalt hij, gelijk zoals bij het emmertje, het touwtje naar zich toe net zo lang tot het karretje onder zijn bereik is en hij de zaadjes daaruit kan oppikken. Zowel onder het eten als onder het drinken houdt hij het touwtje geklemd onder zijn pootjes zodat het emmertje niet wegzakt en het karretje niet wegzijdt. Als hij genoeg heeft laat hij het touwtje los en zakt het emmertje in het glasje en het karretje rijdt naar het laagste punt van het schuine bakje. Het is werkelijk wel een aardig gezicht als je zo'n vogel bezig ziet, vooral in deze tijd waar nostalgische zaken hoogtij vieren. Overigens kunnen we ons best voorstellen dat er veel méér vogel liefhebbers zijn die liever met de putters kweken dan ze op deze wijze te houden. Ieder z'n meug. Niettemin willen we wel stellen dat de heer C. Kok een knap staaltje huisvuif heeft afgeleverd waarvoor onze complimenten. O ja, nog even dit: Als er onder u soms ook zijn die op deze wijze een putter willen houden, zo'n vogel moet wel worden getraind. Het is dus niet zo dat hij dat uit zich zelf een, twee, drie even leert. Het is maar dat u dát weet.

ORNI-MONDO

Frans Beirenslaan 125

2210 Borsbeek (bij Deurne-Antwerpen) België
Telefoon vanuit Nederland: 09.32.31.22.39.39

Altijd in voorraad grote variëteit tropische vogels w.o. bijzondere astrilden, diverse Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse sijen, bruine- en andere rijstvogels, isabel spitsstaartamadines, tangara's, kolibries, toekans, toerako's etc.
Steeds koper van uw Australische prachtvinken, kanaries en parkieten.
Zaadzifters, ziekenkooien, schakelklokken, dimmers en andere benodigdheden.
Folders op aanvraag.
Onze collectie sportprijzen, zoals bekens, zuilen en medailles is uniek. Katalogus op aanvraag.
Prachtig materiaal tegen interessante prijzen.

Als u deze rubriek de moeite waard vindt en daaraan ook graag eens wilt meewerken, dan kan dat. Stuur dan zo scherp mogelijke foto's van uw voliëre alsmede een korte beschrijving daarvan op aan het redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

Over bloemen en planten

Bloemenbureau Holland

Tekst: Julia Voskuil

Zomerbloemen in ongekende verscheidenheid

In ons land hebben we in 't algemeen niet te klagen over het aanbod aan snijbloemen. Wat dat betreft is het bij onze naaste buurlanden dikwijls heel wat minder gesteld, een betrekkelijk klein aanbod tegen een gepeperde prijs. Op de bloemenmarkt in een Duitse stad – Bonn bijvoorbeeld – zie je ook charmante boeketjes tuinbloemen, buitenrozen, gemengde boeketjes van vaste planten e.d. Zo iets kennen wij niet, de veilingen zijn ingesteld op kwaliteit en dat is duidelijk te merken bij de bloemenman. 'Rommel' zie je weinig, al kan het natuurlijk wel eens voorkomen. Maar de klant wordt voortdurend kritischer en daarmee de kans om onvolwaardige produkten te slijten kleiner – een goede zaak! Daarom: nóg maar wat tips, om uw eigen kennis te vergroten.

Want de wisselwerking tussen de-tailist en klant is belangrijk. Nog dit voorjaar gaf onze – overigens goede – bloemist chrysantenvoedsel bij de tulpen (als je er om vroeg...). Informatie bij de producent

van dit voedsel leverde een alarmrend antwoord op: slechter dan ka-water. Een week later – eerd kwam het er niet van – was er eens tulpenchrysal voorhanden: h bleek dat veel klanten ernaar ha-den geïnformeerd. Het is dan ok niet meer dan een logische servic uiteindelijke worden er van decemb tot in mei tulpen verkocht. Maar r dan de zomerbloemen, waarvan h sortiment met het jaar groeit.

Zomerboeketten kopen en zelf snijden

Wie een tuin heeft is een bevoorrecht mens, want bij het schikken van boeketten is wat bladmateriaal en een enkel extra bloemetje door-gaans zeer welkom. *Eucharis* is een prachtig bolgewas, waarvan de bloemen soms per stengel te koop zijn. Prinses (nu koningin) Beatrix droeg ze in haar bruidsboeket en hoewel de journalisten er geen raad mee

wisten en schreven over een 'plé geslagen narcis' geeft dat wel ong-veer de vorm weer. De sneeuwwit bloemen hebben een typische zee achtige geur. Al met één stengel een aardige schikking te make aangevuld met tuilmateriaal: roc Astilbe pluimen, witte knooppjes v: *wilde bertram* (*Achillea ptarmic* ook te koop) en smaragd-groen bla

Alstroëeria of incalelie

Bouvardia's

igaris

an *vrouwemantel* (*Alchemilla mollis*), eveneens óók te koop. Een glazen wijnkannetje is er goed voor. Een schitterende en bijzonder sterke bloem is *Alstroemeria* of *Incaellele*. Er zijn prachtige bloemkleuren, zoals geel, oranje-rood, violet-rood, paarsblauw en roze-gestreept. Die nieuwe rassen worden nog maar mondjesmaat gekweekt, maar mooi zijn ze zeker. Opletten dus maar, of we een keer zulke fraaie kleuren kunnen kopen. *Alstroemeria*'s hebben nijbloemenvoedsel nodig, de halve losering graag! Daardoor wordt het blad minder gauw geel en komen de knoppen mooi volgroeid en goed open.

Knouardia's zijn ouderwetse bloemen, maar de nu ontwikkelde nieuwe rassen (roze, wit, vermiljoenrood) zijn veel mooier van bloemvorm. vroeger waren ze ook niet sterk, nu wel, dankzij snijbloemenvoedsel. Dat wordt er dan ook bij verpakt, zodat de koper in z'n bosje bloemen niet wordt teleurgesteld.

Andere zomerbloemen:

lipskruid, *Liatris*, pioen, ridderspoor, vrouwemantel, klokjesbloem, duizendschoon, *Lathyrus*, ranonkel, leeuwebekje, violier, korenbloem en natuurlijk ook rozen, lelies, *Berberis*'s en gladiolotjes.

Tip: blad verwijderen dat onder water komt, aansnijden en bloemenvoedsel gebruiken in de juiste hoeveelheid.

Onkruiden

P.J. de Penning.

Witte krodde (*thlaspi arvensis*)

Een liefhebber van vruchtbare kleigrond, die witte krodde, ook wel boerenkers genoemd. Op zandgronden komt deze plant dan ook nauwelijks voor. De bloemen zijn, zoals de Nederlandse benaming reeds duidelijk maakt, wit. Wanneer men in de plantenwereld niet zo erg goed thuis is, zou men de witte krodde, ook voor het herderstasje aan kunnen zien.

Niet is echter minder waar. De zaaddoosjes hebben een geheel andere vorm, groter en ronder, dan het duidelijk driehoekige herderstasje. Dat is mooi gemakkelijk voor u, om ze vlot te herkennen en te verzamelen.

Dit laatste moet u overigens pas doen, als de zaaddoosjes beginnen te verbleken. Dan is de beste tijd daarvoor aangebroken.

Wanneer u de planten dan in een papieren zakje te drogen hangt, kunt u een aardig wintervoorraadje bijebrengen.

Nog een herkenningsteken van witte krodde: bij wrijving ruiken ze een beetje naar knoflook!

door P.J. de Penning

Van groen tot albino

De nieuwe kleuren

Albinisme

door H.K. v.d. Wal

Na de bespreking van het ontstaan van de klassieke kleuren, zijn nu de nieuwe kleuren aan de beurt en ruwweg gezegd zijn dat dan alle kleurslagen met rode ogen. Bij het horen van de term rode ogen denken we meestal aan albinisme, maar daar niet iedere kanarie met rode ogen een albino is zal eerst uiteen gezet worden wanneer er wel dan niet sprake is van albinisme.

In de loop der jaren, ja zelfs eeuwen lang hebben zich in de natuur mutaties voorgedaan die leidden tot het ontstaan van albino's; dus witte exemplaren met rode ogen. Er is bijna geen diersoort waar geen vorm van albinisme van bekend is; we vinden ze bij zoogdieren, reptielen, vissen, insecten, amfibieën, planten en ook bij vogels en zelfs bij de mens. Het aantreffen van een albino diersoort in de vrije natuur kan worden gerekend tot een zeldzaamheid daar dergelijke exemplaren hun kenmerkende schutkleur of wat ook mogelijk is hun pronkkleed missen en een gemakkelijke prooi worden van hun natuurlijke vijanden of door hun soortgenoten worden uitgestoten. Daarnaast is er ook vaak sprake van een verminderde vruchtbaarheid waardoor er nauwelijks een massale vermenigvuldiging heeft plaatsgevonden. Bij de door de mens gehouden 'huisdieren' komt dit verschijnsel vaker voor, zij het dat hier vaak een bepaalde bedoeling achter zit. Bekend zijn b.v. witte fretten die in het gras beter terug te vinden zijn dan hun donkere soortgenoten, andere voorbeelden zijn witte muizen, konijnen, cavia's en duiven. Ook bij de kanaries ontstonden van tijd tot tijd albino's, maar ook zij

hebben tot voor kort zich nooit kunnen handhaven wat mogelijk te wijten was aan een verminderde levensvatbaarheid.

Voordat ik nu de kleurslagen ga behandelen, die het gevolg zijn van de aanwezigheid van rode ogen, lijkt het me zinvol iets uitvoeriger in te gaan op het verschijnsel albinisme, mogelijk worden dan een aantal begrippen duidelijker.

We spreken van albinisme als bij een willekeurige diersoort het oorspronkelijk in de huid, de haren of de bevedering aanwezige pigment is verdwenen en plaats heeft gemaakt voor een witte kleur; hoewel deze kleur ook wel geelachtig, rose of doorschijnend kan zijn. In plaats van wit kan beter gesproken worden van een kleurloosheid van die delen, waar oorspronkelijk pigment aanwezig was. Door het verdwijnen van het pigment verandert ook de oogkleur. Ook in het oog is pigment aanwezig, maar als dit verdwijnt blijft een rode kleurtint over.

Nu kunt u stellen dat bij een vetstofkanarie ook het pigment is verdwenen terwijl we dan niet spreken van albinisme; ook is iedere witte kanarie geen albino. Dit is juist en het waarom zal ik proberen uiteen te zetten hoewel dit niet in een eenvoudige bewoording mogelijk is.

Donkere kleurstoffen in de bevedering van een kleurkanarie, we noemen deze kleurstoffen 'pigment' of 'melanine', worden gevormd door een erfelijke eigenschap die we de 'Enzymfactor' noemen. Deze naam is gekozen naar aanleiding van de werking van een belangrijk enzym: tyrosinase. In de huid van de kanarie liggen kleurstofcellen. We noemen deze melanoblasten of zwartkiemen.

Deze cellen maken uit proteïne (e wit) en uit een aminozuur (tyrosine) een kleurloos deeltje. Het enzym tyrosinase zet vervolgens het aminozuur tyrosine om in chemische verbindingen, die vervolgens via een z.g. 'oxydatieproces' de donkere melaninekorrels vormen welke in de bevedering terecht komen. Deze melanine kennen we bij de kleurkanarie in twee soorten en wel als eumelanine (in kleur variërend van zwart tot donkerbruin) en als phaeomelanine (in kleur variërend van bruin tot lichtbruin). Bij de meeste gepigmenteerde kanaries worden beide soorten gevormd en bepalen gezamenlijk de donkere kleurtinten in de bevedering.

Op het gevaar af, dat deze uiteenzetting wat te technisch wordt, kan toch een leder afleiden dat de vorming van melanine rechtstreeks gekoppeld is aan de werking van het enzym tyrosinase en de mate waarop de 'oxydatie' plaatsvindt.

De erfelijke factor of eigenschap die verantwoordelijk is voor bovenstaande gang van zaken noemen we zoals reeds gezegd de Enzymfactor en om maar weer even technisch te blijven deze factor vererft onafhankelijk en gedraagt zich intermediair. Het is dus niet bepalend of de man dan we de pop deze factor bezit, in beide gevallen zullen de twee genoemde melanine-soorten tot ontwikkeling komen. Het is mij daarom dan ook niet duidelijk hoe sommige schrijvers kunnen verklaren dat één of beide soorten melanine geslachtsgebonden vererft, als ze beide door een onafhankelijke factor worden ontwikkeld. Maar dit er even tussen door. Terug naar de werking van de Enzymfactor; als deze niet werkzaam is, zou er geen melanine gevormd worden maar alleen de reeds genoemde kleurloze deeltjes. Wa dan in de bevedering overblijft is bij de kleurkanarie de vorming van vetstofkorrels.

Maar, de mutant van de Enzymfactor gedraagt zich intermediair en da heeft tot gevolg dat we niet altijd kunnen zeggen dat het enzym tyrosinase volledig wordt uitgeschakeld. We zien dit bij de vetstofvogels. Bij deze groep is door de afwezigheid van de werking van de Enzymfactor wel het pigment uit de bevedering verdwenen maar er is nog een restant aanwezig wat we terug vinden in de oogkleur. Deze kleur is meestal zwart maar toch zien we

aak verschil in dit respigment. Zoullen nestjongen, die genetisch tot e Isabelserie behoren tijdelijk een bodachtige oogkleur tonen, een leur die echter na een paar dagen al onker is geworden.

Als de werking van de enzymfactor volledig ontbreekt, dan zien we inderdaad naast het ontbreken van melanine in de bevedering ook een duidelijke afwezigheid van melanine in het oog. Het oog toont dan een duidelijk herkenbare rode kleur, welke op afstand vaak al als zodanig herkenbaar is. Alleen in die gevallen preken we bij de kleurkanarie van albinisme.

Maar nu zien wij bij de huidige nieuwe kleuren ook vogels die wel de ro-

de oogkleur bezitten en desondanks toch nog melanine in de bevedering laten zien. Zoals opgemerkt kan niet altijd worden gesproken van het wel of niet werkzaam zijn van de enzymfactor. Deze enzymfactor kan namelijk normaal werkzaam zijn maar haar werking kan door andere factoren worden beïnvloed. Een gevolg van deze invloed van andere factoren is het ontstaan van de agaats, bruin, isabel serie maar ook pastel en opaal, de intensieffactor en de blauwfactor, oefenen invloed uit op de vorming van melanine.

Met de huidige kennis van de erfelijke eigenschappen van de kleurkanarie zijn helaas meer factoren bekend die een reducerende of belettende werking op de ontwikkeling van me-

lanine uitoefenen dan factoren die deze ontwikkeling versterken. Op dit laatste wordt evenwel ook niet gericht gekweekt.

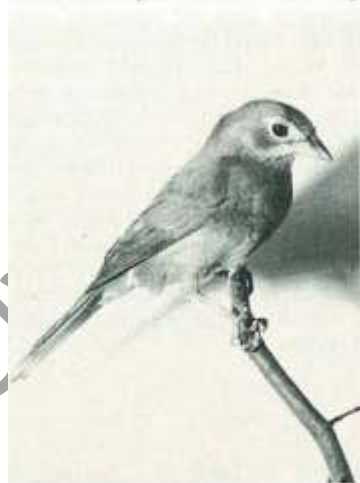
Bij de bespreking van de nieuwe kleuren zullen we zien dat er naast het reeds genoemde albinisme twee geheel verschillende erfelijke eigenschappen invloed uitoefenen op de vorming van melanine; en wel de inofactor en de satinetfactor. Beide factoren oefenen een zodanige werking uit op de ontwikkeling van het melanine dat of het een of het andere soort in haar ontwikkeling wordt belemmerd. Ook het in het oog aanwezige soort wordt belemmerd waardoor de rode oogkleur verschijnt.

De mexicaanse Nonpareil een noordamerikaans juweel

Tekst: Cees den Hartog Foto's: A. Mollinger en H. Müller

Eigenlijk zijn wij, Hollandse vogelliefhebbers, toch vreemde mensen. Stel u voor, we hebben een bijzonder mooi gekleurde vogel die het grootste deel van z'n leven doorbrenkt in Noord-Amerika, het beestje wordt daar Painted Bunting genoemd. Letterlijk vertaald wil dat zeggen geschilderde gors, en dat is een passende naam voor deze vogelsoort, hij lijkt niet alleen geschilderd en het is bovendien óók nog een gorzensoort maar wij zijn weer eigenwijs en vinden de naam Mexicaanse Nonpareil véél beter passen. Heeft niet iemand ons gezegd: Als 't beestje maar een naam heeft?

Nach, eerlijk gezegd is het bovenstaande toch niet zo héél erg vreemd als we de levensloop van ons onderwerp eens wat nader bekijken.

pop Mexicaanse Nonpareil

ken en daar kunnen we dan meteen een heleboel van leren wanneer we van plan zijn om vriend en vijand volgend jaar te verrassen met eigenkweek Mexicaanse Nonpareils, want die zie je toch ook niet dagelijks. Het geslachtsverschil is overduidelijk, daar kunnen geen twijfels over bestaan. De man is voorzien van een schitterende blauwe kop en nek, de borst is werkelijk diep rood en de rug is glanzend groen en daar steekt de pop wel tegen af met een eenvoudig groen verenpak, alleen de rug vertoont een groen-gele kleur en de kop-zijden zijn iets roodachtig. Voldoende verschil dus, maar óns probleem is vooral dat er zo weinig poppen ingevoerd worden. Waarom dat zo is, zou ik u niet kunnen vertellen maar dat betekent wél dat we voor het samenstellen van een stel som wél de nodige moeite moeten doen. Vooral ook omdat deze soort maar een beperkte tijd van het jaar

ingevoerd wordt, maar hierover later meer.

Het zal u bekend zijn dat in vroegere tijden (onder andere) Franse kolonisten in Noord Amerika rondtrokken en zich, als we tenminste de films mogen geloven, druk bezig hielden met het zoeken naar goud en mooie vrouwen maar daar tussendoor toch óók nog tijd hadden om de bovengenoemde Painted Bunting de naam Nonpareil te geven. En dat hebben wij toen maar zo gelaten.

De Mexicaanse Nonpareils brengen de broedtijd door in Noord Amerika, waar elk paar een eigen territorium heeft en al spoedig wordt voornamelijk door het vrouwtje een nest gebouwd, veilig in een dichte struik, van fijne stoffen zoals plantenvoedsels, haren en dergelijke terwijl de man zich bezig houdt met zingen en verdedigen van de omgeving, ook een vermoeiende bezigheid. Zelfs 's nachts moet zo nu en dan nog wel eens een lied gezongen worden, maar intussen broedt de pop op hooguit 4 eitjes, die na ongeveer 14 dagen uitkomen. Daarna breekt een drukke tijd aan, de jongen worden door beide ouders gevoerd en verlaten na 12 dagen al het nest. Meestal is er dan nog voldoende tijd om een tweede legsel te produceren en dan is het welletjes. Het hele gezin besluit daarna dat het toch wel wat ál te fris wordt en vertrekt spoorlags naar warmere, zuidelijke streken om aldaar op prettige wijze de winter door te brengen. Voornamelijk Mexico is het doel van de reis, en zie, vandaar de naam Mexicaanse Nonpareil.

De vogels die wij hier invoeren komen altijd uit de 'winter-kwartieren', omdat de Noord-Amerikanen deze vogels beschermd hebben door middel van een export-verbod en dat verklaart meteen waarom de vogels hier maar een paar maanden per jaar verkrijgbaar zijn.

Waarom maken die vogels al die drukte, zult u zich afvragen. Al die drukte en dat heen- en weer gevlieg van het Noorden naar Mexico is toch geen peuleschilletje. Wanneer u dan óók nog bedenkt dat de trektocht-voornamelijk 's nacht plaats vindt wordt het helemaal een vermoeiende bezigheid.

Dit alles heeft te maken met het voedsel dat deze vogels plegen te nuttigen, een mengsel van fijne zaden, groenvoer, vruchten en vooral insecten. Begrijpelijk dat je dát niet allemaal vinden kan in koude gebieden en dan wordt de reis naar warmere streken wel een levensnoodzaak.

En de kleuren, hoe zit het dáár dan mee? We weten immers dat vogels met rood in de bevedering vaak teruglopen in kleur als we deze in onze volière houden, denk maar eens aan o.a. de onranjewever of het tijger-vinkje. Meestal wordt de kleur bleek-oranje wé halen onze schouders op en besluiten meestal dat er 'toch niks aan te doen is'.

Natuurlijk is er wél wat aan te doen, gewoon de vogel een menu voorzetten dat in de natuur óók beschikbaar is en laten we eerlijk zijn, daaraan ontbreekt bij ons nogal eens wat! De Mexicaanse Nonpareil is dan ook géén vogel die met een bakje zaad en een blaadje sla in konditie én op kleur blijft. Fruit en levend voer, zoals mieren eitjes en meelwormen zijn beslist noodzakelijk en wanneer u daar voor zorgt, kunt u de vogels gerust winter en zomer in de volière laten als er maar een beschut en vorst-vrij nachthok aanwezig is.

Nu we zo langzamerhand van de vrije natuur in de volière beland zijn met onze Mexicaanse Nonpareil kunnen we meteen eens bekijken aan welke voorwaarden we moeten voldoen om redelijke resultaten te bereiken.

Allereerst kunnen we maar één stel van deze vogels in onze volière houden, een direkt gevolg van het feit dat in de natuur ieder stel een eigen broed-territorium heeft. Daar staat dan weer tegenover dat ze beslist niet onvriendelijk zijn tegenover andere vogelsoorten en dat is dan een winst-punt. Een nadeel, voornamelijk bij de aanschaf, is dat poppen moeilijk verkrijgbaar zijn maar daar komt nog eens bij dat de jonge vogels soms pas in het derde jaar op kleur komen. Wanneer we dus trots

thuis komen met een pop, kan het later best een jonge man blijken te zijn, maar troost u, daar hoeft u dar heus geen drie jaar op te wachten want vóór die tijd zal de man mid-dels heftige schermutselingen heus wel laten blijken dat hij niet gedienc is van concurrentie in de broedtijd. Over het voedsel en de nestbouw hebben we het al gehad, daar is door de geïnteresseerde liefhebber me een klein beetje moeite heus wel aar te voldoen naast een goed beplante volière.

Denk echter niet dat de Mexicaanse Nonpareil door de verhuizing naar uw volière meteen vergeten is dat ze nu en dan een trektocht ondernemen moet worden, de natuur laat zich niet dwingen! Het resultaat za dan ook zijn dat in de herfst 's nachts wat heen en weer gevloger wordt en zo nu en dan zelfs een opgewekt liedje klinkt, wat vooral aan trekkelijk is voor 's buurmans poes of de uil, die al jarenlang in de olmer pleegt te huizen, maar dáár zal iedere vogelliefhebber wel wat op water te vinden.

Vogels kweken!! Verrassend

la, als je vogels kweekt kun je voor verrassing komen te staan. Dat gebeurde mij ook in 1978, toen een jaar roodkopamadines jongen had waarvan één jong van de vier aan beide vleugels een witte veer had. Deze verrassing was jammer genoeg naar van korte duur want met de eerste rui waren deze witte veren erdwenen.

De volgende verrassing kwam in 1979 dus een jaar later. Ik had daar niet veel jonge goulds gekweekt maar toch nog wel een paar jongen op stok gekregen.

Indan begint het wachten op het opkleur komen van de jonge goulds, als alles goed gaat kunnen ze met een half jaar op kleur zijn. Alles ging goed, maar wie zal mijn verbazing begrijpen toen ik een popje ontdekte met een wel zeer afwijkende borstkleur had. In het begin kon je een blauwe kleur waarnemen op de borst van deze vogel in plaats van de gewone lila kleur. Naar mate de vogel ouder werd ging dat blauw steeds meer overheersen en verder reeg deze vogel onder de staart een onkere golftekening. Ook dit is afwijkend want normaal is een gouldmadine wit onder de staart. Dat

zelfde jaar kweekte ik ook nog een gouldmadine man zwartkop, die achter op zijn kop zwarte vlekken heeft en onder de staart zwarte veren. Waarschijnlijk zijn deze vogels broer en zus maar dat weet ik niet zeker, want ik heb het niet getoet. Zo zie je maar weer hoe belangrijk het is om alles te noteren. Graag zou ik nu van andere leden van onze Bond willen weten of zij ook iets dergelijks hebben meegeemaakt of bij anderen hebben gezien.

H.M. Spijker
Wega 33
Hoogeveen

Wit en vitamine A

U zult misschien denken alweer iets over witte kanaries en daar is al zoveel over geschreven. Dat is waar, maar zoals iedereen, hoop ik, voor de meesten althans, iets nieuws te schrijven.

Waar het mij om gaat is het verband tussen recessief wit en vitamine A. Laten we beginnen met wat vitamine A is en waar we het voor nodig hebben.

Vitamine A (Axerofthol) is een stof die gebruikt wordt in het oog en wel in het zogenaamde staafjesrood. De stof vitamine A wordt niet gebruikt in zijn originele vorm maar wordt door enzymen in het oog omgezet in de voor het oog bruikbare stoffen (retinal-rhodopsine).

Wat zijn enzymen? Enzymen of biokatalisatoren zijn stoffen (eitwitten) die in het lichaam worden gebruikt om stoffen om te zetten in andere stoffen. Enzymen zijn soortspecifiek, dat wil zeggen dat een bepaald enzym alleen werkt bij een omzetting van één bepaalde stof. De naam van een enzym heeft dan ook de naam van die stof die hij omzet, met daarachter het toevoegsel 'ase'.

Als voorbeeld het enzym tyrosinase; tyrosine-melanine. Een enzym wordt bij de omzetting van de stoffen niet verbruikt maar gebruikt. We noemen dit de slot-sleutelwerking. Men kan

het zich zo voorstellen. Uit een deur en een kozijn is door middel van een sleutel een gesloten deur te maken en omgekeerd. Dan houdt je de sleutel over zonder dat daar dan iets mee gebeurt is. Terug naar het vitamine A. Een ontbreken van die vitamine resulteert in nachtblindheid en verhoorning van de huid en kan tenslotte tot blindheid leiden met de dood tot gevolg.

Nu is gebleken dat niet alleen vitamine A de voor het oog noodzakelijke stoffen kan leveren, de carotenoiden namelijk kunnen ook voor de ogen belangrijke stof, te weten retinol, leveren.

Nu is uit onderzoek gebleken dat het voedsel van vinkachtigen – dus ook onze kanarie – praktisch geen vitamine A bevat, maar wel carotenoiden. Men vermeldt dit als volgt: De retinolwaarde voor de vinkachtige wordt voor 95% gedekt door de carotenoiden en wel met name door de xantofielen. Nu hebben wij, kwekers, anders bestemd voedingsmiddelen voor onze kanaries, en met name een krachtvoer bevatten genoeg vitamine A om de retinolwaarde volledig te dekken. Wat gebeurt er dan met die xantofielen die onze vogels opnemen. Die slaan ze gewoon op als pigment, geel of rood. Vandaar dat naar mijn mening ook geen enkelgelen meer op onze tentoonstellingen verschijnen. In eigeel zit namelijk zowel vitamine A als xantofiel (zeaxantine), dus dubbel op. Hier is een leuk experiment mee gedaan. Door kippen te voeren met een dieet dat geen xantofielen bevat kunnen eieren met kleurloze dooieren worden verkregen. Om diezelfde reden ben ik van mening dat met een goed dieet aanslagrijke dominant witte kanaries gekweekt kunnen worden.

Wat dit laatste betreft, een onderzoek daarnaar is nog niet gedaan. Mocht iemand onder u daar wel eens te maken mee hebben gehad, dan zou ik het gaarne horen. Nog even de kern van dit verhaal; het verband tussen vitamine A en de recessief witte kanaries. Als aan de kanaries xantofielen worden verstrekt in de vorm van bijvoorbeeld luteïne uit het groene blad en zeaxantine uit de eidooier, dan is de kanarie in staat door middel van enzymen deze voedingsxantofielen om te zetten in speciale eigen xantofielen. Een klein gedeelte daarvan wordt dan weer omgezet in retinol voor de ogen. Het resterende gedeelte wordt opgesla-

gen onder de huid en in de veren, dat dan te zien is als geel of rood. Bij de recessief witte ontbreekt nu het enzym om voedingsxantofiel in eigen xantofiel om te zetten, dus ook geen retinol en geen opslag van xantofiel. Dus vitamine A-gebrek, witte veren en een huid die lijkkleurig is.

Nu zult u misschien zeggen en de dominant witte dan? Nu, die bezitten nog steeds een weinig aanslag, dus het enzym voor de omzetting van voedsel naar eigen xantofiel.

F.H.M. Kop
Zaltbommel

Verslag van een bezoek aan 'n vogelbeurs. (markt)

Iedere zaterdag van sept. tot april vindt er ergens in Nederland wel 'n vogelmarkt of vogelbeurs plaats.

Als beginnend lid van de vogelvereniging had ik nog nooit 'n vogelmarkt of -beurs bezocht. In dit geval betreft het een vogelmarkt in het mooie plaatsje Boskoop. Ik wil Boskoop niet als zwarte-piet aanwijzen omdat ik geloof dat het op de meeste vogelmarkten net zo toe gaat als ik hier jammergenoeg constateerde.

Iedere eerste zaterdag van de maand vindt dit spektakel in Boskoop plaats. In het maandblad - Onze Vogels - wordt erbij vermeld dat hier geen plaats meer is voor nieuwe handelaren. Wat dit precies inhield was mij niet bekend, jammergenoeg nu wel.

Met enkele leden en bestuursleden kwamen wij ± 11 uur in Boskoop aan. De vele geparkeerde wagens markeerden de plaats waar dit gebeuren plaatsvond. Bij binnenkomst in de grote zaal stond ik gelijk even stil. 'N gekwetter en getjilp dat het een lieve lust was. Erg veel mensen en diverse stands waar je alles op vogelgebied kon aanschaffen, van nestmateriaal tot ziekenkooitjes aan toe. Rijen met tafels waarop zich getraliede bakken bevonden en hierin 'n verscheidenheid aan vogelsoorten. Ik merk als ik dit alles aanschouw en diverse kanariesoorten bekeken heb dat ik na tien jaar vogelervaring van kleur en postuur nog erg weinig afweet. Maar dat vind ik niet zo erg. Ik kweek niet alleen vogels die af moeten zijn. Iedere vogel die bij mij in de voliëres rondvliegen is mij even lief. 'n nageltje missen of niet erg mooi getekend zijn maakt voor mij weinig uit.

Toch heb ik natuurlijk wel stellen zitten waar ik echt mee verder wil kweken. Wanneer je dan bij je in de buurt

geen mooie strogele kanaries kunt krijgen zoek je elders en belandt je op 'n vogelmarkt. De mensen waarmee wij gekomen waren gingen ieder hun weg en mijn vrouw en ik zochten naar witte of gele kanariepoppen.

Op onze tocht langs de tafels ging het geheel mij almeer tegen staan. Bakken met vogels stonden op en onder de tafels. En niet 'n leuk kooitje met parkieten, maar soms 20 of 30 parkieten of kanaries zonder voer en water en bevuild onder hun uitwerpselen. Vele malen kwam ik dit tegen. Tropische vogeltjes half versuft, kaal en smerig. Waarschijnlijk worden deze vogels wekelijks versleept naar diverse vogelmarkten en ze zullen wel toebehoren aan handelaren. Dat er geen plaats meer was voor handelaren verbaast mij niets, alles was gewoon overvol. Voor de vereniging natuurlijk geweldig.

Gelukkig kwam ik ook de echte kweker en vogelliefhebber tegen. Je herkende ze direkt. De vogels apart in 'n kooitje. Voer, water en zelfs wat groen erbij. Dit komt natuurlijk heel anders over en zal op deze manier lang niet zo gauw ziektes herbergen en/of overbrengen. Want ik geloof heilig, omdat ik zelf 'n infectieziekte in mijn voliëre gehad heb, dat wat ik bij veel handelaren constateerde onherroepelijk veel meer ziektes in de hand werkt. Mij is altijd voorgehouden om schone en helder uit hun ogen kijkende vogels te kopen. Bij dit soort mensen kun je dit voornemen wel vergeten.

Gelukkig waren er ook handelaren die hun vogels in een goed verzorgde stand te koop aanboden en deze dieren van water en voer hadden voorzien. Want ik neem aan dat veel vogels die niet verkocht worden toch 7 of 8 uur achtereen in het kooitje zitten.

Zelf had ik belangstelling voor 'n dia-

mantduifje, een doffer. Mijn eigen doffer was twee dagen hiervoo doodgegaan. Jammer genoeg vond ik op de gehele markt maar een doffer. Deze vogel zat tussen veel andere vogels en zag er smerig en vervuild uit. Dus voor mij geen uitdaging om het te kopen. Toen ik nu koop van 2 strogele en 2 witte kanariepoppen tot mijn verrassing, maar helaas achter de tafel, 'n kooi met diamantduifjes aantrof, liet ik mij de man aanwijzen aan wie deze duifjes toebehoorden. Het viel mij wel op dat deze duifjes erg mooi erbij zater en helder uit hun ogen keken. Ik vroeg aan de man van wie ze warer of ik misschien 'n doffer van hem mocht kopen. Neen, was zijn antwoord. Mijn vraag daarop: zijn ze a verkocht. Hij vertelde mij dat hij ze niet aan mij wilde verkopen. Omdat ik nog niet naar de prijs gevraagd had en ook nog geen geld had gebo den vroeg ik hem of mijn geld nie goed was.

Hij antwoordde dat deze duifjes al leen voor export bestemd waren. Toen was bij mij de maat vol. De handelaar droop af toen ik hem in mijn West-Friese dialect van repliek diende. Dit kon mijn vogelhart nie verdragen 'n doffer heb ik helaas nog niet, misschien had de duif in mijn voliëre 'n beter leven gekregen dan de buitenlandse reis die hem nu wachtte en misschien wel zijn eind vond op het bord van een welgestelde buitenlandse meneer of mevrouw: Let wel-misschien! Gelukkig waren de mensen met wi ik mee te rug zou reizen ook uitgekeken en te gen wij weer vlug naar Noord Holland terug. Ikzelf heb er een geweldige vogelkater van overgehouden, en heb mij voorgenomen om nooit meer 'n vogelmarkt te bezoeken waarbij handelaren toegang hebben. Tot onze eigen leden wil ik dit zeggen. Wanneer wij zelf dit jaa een vogelbeurs gaan houden heb ben handelaren geen toegang.

Dat 2 van mijn gekochte popper achteraf mannetjes waren daar kar de handelaar natuurlijk niets aar doen. Wat voor verstand en liefde heeft hij nou van een voor vogels! Ik sta geheel open voor reacties op dit artikel. Hopelijk vindt dit veel bij val bij de leden van onze bond van Nederlandse VOGELLIEFHEBERS!

A.G.P. Steltenpool
Jacob-Kwastlaan 46, 1687 BN Wog
num (N-H)

Afscheid van een voorzitter

In mei 1959 kreeg onze organisatie, na heel wat interne moeilijkheden en problemen, een nieuw bestuur waarvan de heer A.L. van Liempd tot voorzitter werd benoemd. De bond telde toen ongeveer 11.000 leden. In zijn eerste woordje als voorzitter schreef hij in 'Onze Vogels' van mei 1959 o.a. dat men van hem geen wonderen moest verwachten maar dat hij wel legelijk vertrouwen in de toekomst had. Er zal, zo schreef hij, echter wel wat aard aangepakt moeten worden en hij sloot met de woorden: 'Gaat allen verken, en uw bond versterken'.

Welnu, er is niet alleen door zijn laatste medewerkers maar vooral ook door hem hard gewerkt en daarbij ontzag hij zich zelf niet. Meerdere malen lag hij met zijn toenmalige verkeers in de clinch omdat hij veer voor de bond op stap moest. Dit werd niet altijd in dank afgenomen en het heeft hem zelfs wel een zijn baan gekost. Het deerde hem ogenschijnlijk niet, hij ging gewoon door en trad echt voor zijn raap op. Hij kon betrouwbaar uitvallen en spaarde niemand maar altijd wel met het oog gericht op de belangen van de bond. Persoonlijke eer was er bij hem niet. Zo werkte hij, 21 jaar lang. Hij heeft harde noten gekraakt en gloeiende kastanjes uit het vuur gehaald.

Niet alleen in eigen land maar ook op alle congressen van de COM in het buitenland. Je kunt zeggen wat je wil, maar hij heeft veel, zeer veel gedaan in het belang van ons allen. Zijn verdiensten zijn groot te noemen en dit bleek ook wel tijdens de laatste algemene vergadering die hij mocht leiden. Diverse vertegenwoordigers van de districten kwamen niet met lege handen en ook het bondsbestuur liet zich niet onbetuigd. Tevens werd hij benoemd tot erevoorzitter en zijn uiterlijke verschijningsvorm zal in de toekomst getooid zijn met de gouden

NBvV-speld. Wij feliciteren hem daarmee van harte.

Jan, over je levensloop binnen de bond en al je uitgehaalde streken om vooral voor jouw organisatie, jouw NBvV, weer wat te verdienen, zou een heel maandblad gevuld kunnen worden. Toch moeten we het hierbij laten en sluiten we met je oprecht te bedanken voor alles wat je hebt gedaan.

Naast vele moeilijke momenten zijn er tijdens Van Liempd's voorzitterschap ook fijne momenten geweest zoals o.a. het bezoek dat H.K.H. Prinses Margriet heeft gebracht aan de Wereldtentoonstelling 1979 in Breda.

Van het bondsbestuur

De **algemene vergadering** 1980, gehouden op 31 mei j.l. te Utrecht, is traditiegetrouw in een prettige en zakelijke sfeer verlopen. De **jaarverslagen** van **secretaris** en **penningmeester** werden goedgekeurd, evenals de **bevestiging** 1980.

Evenzo zijn met algemene stemmen de herziene **statuten** en het huishoudelijk reglement goedgekeurd. Wat de **statuten** betreft, deze treden in werking nadat hiervan een notariële akte is opgemaakt. Dit staat in de komende maand te gebeuren.

We hebben ook afscheid genomen van de heer Van Liempd als voorzitter. Voor al zijn verdiensten is hij op passende wijze gehuldigd en tevens is hij benoemd tot erevoorzitter. Als zijn opvolger is met algemene stemmen gekozen de heer W.J. Mulder. Wij wensen hem veel wijsheid en sterkte. Tevens is, na ook een lange staat van dienst, afscheid genomen

De nieuwe bondsvoorzitter, W.J. Mulder.

van de heer Lammerse als lid van het bondsbestuur. Ruim 16 jaar was hij

districtsvoorzitter van Noord-Holland. Voor al zijn verdiensten is hij tot erelid benoemd en begiftigd met de zilveren NBvV-speld. Hij werd opgevolgd door de heer G.F. Huner, die we eveneens veel sterkte en wijsheid toewensen. Wij wensen vooral vriend Lammerse nog vele en wellicht rustiger jaren in goede gezondheid.

De **contributie** is tot en met **31 december 1981**, ongewijzigd vastgesteld op slechts f4,— per lid, per kwartaal en jeugdleden tot 18 jaar f2,— per kwartaal. Deze algemene vergadering kenmerkte zich ook door een beperkt aantal voorstellen. Een volledig verslag kunnen de afdelingssecretarissen eind van deze maand tegemoet zien. De volgende algemene vergadering is vastgesteld op **8 en 9 mei 1981** in de districten en voor de afgevaardigden van de districten op **23 mei 1981** in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht.

Geslaagde kweek met d

Tekst en foto's: P.J. Nicolaas

Nooit van gehoord zult u misschien zeggen bij het lezen van die naam, nu wij nemen het u niet kwalijk hoor, ook wij kochten ze onder een andere naam.

De naam waaronder ze bij u, misschien, bekend zijn, en zoals wij ze ook kochten is blauw paapje, blauwgrijs paapje, edel paapje of grijze vink.

Alleen deze laatste, vink, is goed want hij behoort niet tot de paapjes, *Sporophila*, hoewel hij er dicht bij zit.

Deze *Catamenia analis analoides* of Band-Tailed Seedeater (E) is een vertegenwoordiger van een leuke familie van vier *Catamenia* en wel de a.s. *analis*, *inornata*, *homochroa* en *oreophila*.

Dat de naam Bandstaartvink goed is gekozen kunt u zien op de foto's, let maar eens op de man, dan ziet u duidelijk de witte band in de staart.

Zelf heb ik de Bandstaartvink in mijn bezit sinds begin 1979 en zij hebben bij mij drie maal een nest gebouwd en ook eieren gelegd maar helaas, daar bleef het bij.

Eieren, blauwgroen van kleur en voorzien van bruine vlekjes, in hoofdzaak aan de puntige zijde, en in de gemiddelde maten, van 16,5 x 12,5 mm.

Meer geluk had mijn mede liefhebber de Hr. G. Thijssen, Hoeven 20 in 5254 JX Haarsteeg. Hij heeft deze vogels, twee paar, nu 3 jaar in zijn bezit en hem lukte het jongen te kweken; hiervan verslag.

Van deze twee paar, gepiaatst in een ruime buitenvolière, vond 1 koppel elkaar vrij snel en zij begonnen een nest te bouwen, eieren te leggen, 3 stuks, jongen, en toen niets meer.

De jongen werden niet gevoerd en dan groeien ze niet, helaas. Toen de winter aankwam werden de koppels

naar binnen gebracht en verbleven daar tot medio mei waarna zij weer naar buiten gingen.

Koppel 2, had vorig jaar geen toenaadering gezocht maar nu wel en daar gaan we nu mee door.

In de volière is veel gewerkt met den netakken en daar maakte zij gebruik van, want daarin is uiteindelijk een nest gebouwd. Dit was eigenlijk een wonder, want in het begin zaten zij elkaar achterna en leek het meer of ruzie, dus u begrijpt de verbazing toen het nest werd ontdekt met daarin twee eieren.

Doordat de dennentakken enigzins waren uitgevallen was het broedverloop goed te volgen.

De pop broedde goed en de man verzorgde haar prima, hij voerde haar goed.

Soms echter duurde het haar te lang en dan kwam ze van het nest, ging pa achterna totdat ze iets kreeg er ging dan weer gelijk terug naar het nest.

Bandstaartvink

Na één week controleerde de heer Thijssen het nest en zag daarin 3 eieren, en bevrucht.

Vorig jaar was de zomer niet zo best, dus ook nu nog pessimistisch zouden er jonge komen en zouden zij jiltvliegen.

Kwamen er jonge vinken dan was er nog een probleem het voedsel, wat wilde of moesten zij hebben.

Gelukkig kwam er hulp, van pa, want hij liet overduidelijk blijken insecten nodig te hebben, maar niet welke.

Het is geprobeerd met meelwormen, blinkij en mierenieren maar helaas geen interesse, wel vreemd want bij mij zijn ze er gek op, maar ja smaken verschillen, ook bij vogels.

Nog iets dat ging meespelen was de tijd, de eieren waren uitgekomen, dus moest er snel een oplossing komen.

De man vloog heen en weer op zoek naar insecten maar helaas er was niet voldoende, goede raad is duur, snel werden enige bakken met rotend fruit en overdekt met gaas geplaatst en dat hielp, vliegjes in overvloed en pa weer op jacht.

Wat wel opviel was dat de pop in die begin periode erg veel krachtvoer opnam.

Alles bij elkaar een spannende tijd, het weer zat niet mee, maar het lukte, de jonge werden goed gevoerd.

Op de 14e dag werden de jonge door ma van het nest gelokt en daar zaten ze dan, nog wat onbeholpen maar ze zaten er toch maar, mijn eerste jonge Bandstaartvinken.

Na het uitvliegen, zij gingen niet meer terug op het nest, werden zij alleen nog door de man bijgevoerd.

Twee weken later was de pop weer aan een volgend legsel begonnen en vanaf dat moment werden de jonge

opgejaagd, dus moesten zij verwijderd worden.

Dit verwijderen was voor de jonge geen probleem omdat zij inmiddels volledig zelf hun voedsel konden vergaren.

Hun eerste rui kwam na acht weken en daar kwamen zij goed door, het waren prachtvogels geworden.

Thijssen stuurde zowel de oude als de jonge in op zijn verenigings T.T. en behaalde met de ouders 89 en 90 pnt. en met de jongen 88 en 90 pnt. hetgeen betekende dat hij kampioen werd in zijn klasse. Zijn vele uren van inspanning, en ontspanning, werden dus beloond door deze fijne vogels, vogels die bij goed gesorteerd voed-

sel altijd strak in de veren zitten, actief zijn en vrij tam worden.

kanariepokken

door

A. Dekkers, Drs. G.M. Dorrestein
faculteit Utrecht en
Dr. M.E.M. Stumpel
viroloog Philips
Duphar.

Pokken is een ziekte die veel voorkomt bij kanaries en wildzangvogels. Zij wordt veroorzaakt door een virus. Dit virus komt in Nederland ook regelmatig voor bij mussen en vinkachtigen in de vrije natuur.

De ziekte kent twee vormen, namelijk

1. Huidpokken. Hierbij zien we op de huid kleine omschreven zwellingen van 1-3 mm, die bleek geel tot geelbruin van kleur zijn. Deze pokken komen voor op de oogleden, de poten en de bevederde huid.

2. Hapziekte. Bij dit beeld zien we erg benauwde vogels die dik zitten en de vleugels laten hangen. Inwendig zien we een ontsteking van de luchtwegen.

Beide vormen kunnen naast elkaar voorkomen in één volière en zelfs bij een en hetzelfde dier. De uitval door sterfte kan bij hapziekte oplopen tot 90 à 100% in verloop van 3 tot 8 weken.

TOEDIENING VAN ANTIBIOTICUM OF ANDER GENEESMIDDEL OM DE ZIEKTE TE BESTRIJDEN HEEFT GEEN ENKEL GUNSTIG EFFECT, AL SUGGEREERT DE VERPAKKING VAN SOMMIGE PRODUCTEN DIT WEL.

De **overbrenging** vindt o.a. plaats door muggen, bloedluizen en andere stekende insecten die eerst op besmette vogels, bijv. mussen of vinkachtigen of kanaries, bloed zuigen en daarna op een niet besmette vogel. **Ook aankoop van een geënte vogel kan de ziekte in een hok brengen indien de andere vogels in dat hok NIET geënt zijn.**

Een geënte vogel kan wel geïnfecteerd worden, maar wordt niet ziek. Hij heeft het virus dan wel bij zich.

Kwekers die nooit enten en hun vogels desondanks toch vrij bleven van

pokken of hapziekte, hebben puur geluk gehad. Het gevaar van een uitbraak van deze ziekte is en blijft bij elke kweker ieder jaar aanwezig.

De enige goede bescherming tegen deze ziekte is enting met pokkenvacin. De entstof bevat een verzwakt levend pokkenvirus. Het maakt de vogels niet ziek, maar zorgt wel voor vorming van afweerstoffen, zogenaamde antilichamen tegen het virus. De enting kan alleen bescherming geven als ze goed wordt uitgevoerd.

Daarnaast zijn de volgende punten ook van belang.

1. Aangezien de meeste uitbraken van pokken in augustus/september voorkomen is het noodzakelijk de vogels **ruim vóór die tijd** tegen deze ziekte te enten. Het meest geschikte tijdstip is **eind juni/begin juli** en het liefst als de jongste vogel 4 weken oud is.

2. **Alle vogels** moeten geënt worden. Een zgn. 'koude kweker' zou om het risico van pokken zo klein mogelijk te houden, begin juli alle vogels ouder dan 4 weken kunnen enten. De latere jongen moeten dan worden geënt als de jongste vogel 4 weken oud is.

3 De enting dient **elk jaar** herhaald te worden. **Een beschermd effect tegen een infectie mag men pas 14 dagen na de enting verwachten.**

4. Gedurende **twee maanden** na de enting van een bestand, moet men daar **geén** jonge of volwassen ongeënte vogels bij plaatsen. Het entvirus kan door insecten of via de wondjes bij het vechten overgedragen worden, waardoor de niet geënte vogels toch ziek worden. **Niet geënte vogels** moeten daarom binnen deze termijn van 2 maanden **eerst zelf geënt worden** en kunnen dan, **14 dagen na hun enting**, bij de andere vogels gelaten worden. **Het entvirus is alleen ongevaarlijk voor vogels bij enting in het vleugelvlies**, in de zogenaamde WING!

5. Een geënt vogel kan het gewone pokkenvirus wel bij zich dragen zonder zelf ziek te zijn. Daarom zou men in een niet geënt bestand alleen maar gezonde niet geënte vogels

mogen bijplaatsen. Het binnenbrengen van een geënt vogel brengt dus een risico met zich.

Bij de **uitvoering van de vaccinatie** dient men de volgende punten in acht te nemen.

A. Altijd enten **IN HET VLEUGEL VLIES, NOOIT IN DE SPIEREN.**

B. Altijd enten uit een **VERS GE OPEND FLESJE ENTSTOF.**

C. Nooit met één flesje en dezelfde naald naar **MEERDER KWEKERS** gaan.

D. Zorg dat de entstof **NIET IN HET ZONLICHT STAAT** of dat een **WARME ENTNAALD** in de vloeistof wordt gedompeld. De entstof wordt dan onwerkzaam.

E. **ZEVEN DAGEN NA DE ENTING** controleren of er een duidelijke entpok is gevormd. Dit is een buitje var 2-3 mm op de plaats waar door het vleugelvlies gestoken is. Is de entpok niet goed ontwikkeld, dan betekent dit dat de weerstand misschien onvoldoende is.

Als van 50 vogels de eerste 20 bij controle een goede entreactie vertonen, dan zit het met de anderen ook wel goed. Zijn er bij de eerste 20 vogels reeds meerdere met een **ONduidelijke entpok**, dan moeten alle vogels worden gecontroleerd.

Op de 100 vogels mogen er hoogstens 10 een onduidelijke entpok vertonen. Dit betekent dat men van deze 10 vogels niet zeker is of ze voldoende afweerstoffen hebben gevormd. Zijn er meerdere vogels met een onduidelijke of zonder entpok dan is het verstandig deze vogels apart te zetten en opnieuw te enten.

Het enten

1. Na elke enting de naald goed door de vlam halen. Ook een nieuwe naald die dan namelijk nog wat vet kan zijn.

2. De naald afkoelen in koud water dat gesteriliseerd is door het tevoren te koken.

3. De naald afslaan als een koortsthermometer. De groeven moeten nu droog zijn.

4. De naald in de entstof dompelen zodat de twee groeven zich kunnen

rullen. Het is voldoende dat de groenen 2 mm in de entstof komen, zij rullen zich dan toch geheel.

5. De naald met de ronde rugzijde langs de hals van het flesje afstrijken.

6. De naald door het vleugelvlies steken.

7. Vult de naald zich niet goed of is de naald aangekoekt, dan met een foekje de naald schoonvegen en daarna weer bij A beginnen.

Als alle vogels bij één kweker geënt zijn, moet u het restant van de entstof en ook de entnaald weggooien. **NOOIT DIE ATRIBUTEN IN HET**

VOGELVERBLIJF LATEN LIGGEN.

Als de enting op deze manier wordt uitgevoerd, hoeft u niet bang te zijn voor deze ieder jaar weer vele slachtoffers eisende ziekte.

Naschrift redactie:

De entstof is alleen verkrijgbaar bij de dierenarts en wordt geleverd in capsules voor 100 entingen. Berichten als zouden er kleinere hoeveelheden worden verkocht, blijken wat voorbarig te zijn geweest. De vleugelwing is een driehoekig vlies in de vleugel. Als men de vogel ruggelings in de hand houdt en een vleugel als

het ware open vouwt, zal men bij intensieve vogels weinig moeite hebben dat vlies waar te nemen. Bij schimmelvogels, lang bevederde vogels, ligt het wellicht wat moeilijker en zal men goed de veertjes opzij moeten blazen. Let bij het enten goed op dat u de naald duidelijk in het vlies prikt en zeker niet in de spier. Enting in de spier kan vrij gemakkelijk tot uitgebreide entreacties en ontstekingen leiden, ja zelfs dodelijk zijn. **Nogmaals, ent precies in het vleugelvlies.**

De 'Wereld Fazanten Organisatie'

heeft nu ook een afdeling België/Nederland

De World Pheasant Association (W.P.A.), een Engels initiatief, ging in 1975 van start. De doelstelling: bescherming, educatie, wetenschappelijk onderzoek, kweek in gezelschap en het aanleggen van reserveverzamelingen, werd over de gehele wereld met veel sympathie ontvangen. Nu al hebben zich uit meer dan 50 landen enthousiaste fazantenliefhebbers aangemeld als lid van de W.P.A. Gezien de huidige opvattingen over de instandhouding van de natuur, is de W.P.A. niet meer weg te denken. Eén van de W.P.A.-projecten, die momenteel met succes uitgevoerd worden, is het terugzetten van wallichfazanten in hun natuurlijk milieu.

Op de oprichtingsvergadering werd met algemene stemmen besloten tot oprichting van WPA-België/Nederland. Met name de doelstellingen van deze nog nieuwe energieke organisatie blijken vele liefhebbers en instanties aan te spreken.

In het weekend van 12 april opende Dierjaard Blijdorp haar poorten voor zo'n 60 eden uit Engeland, België en Nederland voor de eerste conventie in Nederland. Naast professionele films die werden vertoond over korhoenders in Nederland en over ruigpoothoenders in Canada, werd een aantal inleidingen gehouden. Veel fazantenliefhebbers hebben elkaar opnieuw ontmoet en hebben in een plezierige sfeer van gedachten kunnen wisselen.

De schakels die gelegd zijn tussen privé-fokkers, wetenschappelijke instanties, dierentuinen en veldbiologen zijn van groot belang om de doelstellingen van het W.P.A. te verwezenlijken.

Deze doelstellingen zijn:

1. Het beschermen van alle soorten die behoren tot de Orde Galliformes, waartoe men alle fazanten, wilde kamhoenders, ruigpoothoenders, patrijzen, kwartels, megapoden, hokko's, kalkoenen, frankolijnen, parelhoenders en pauwen rekent.

2. Het bevorderen van de kennis van kweekmethoden binnen de W.P.A. en daarbuiten. Bovendien het verbeteren van de kweekmethoden in de landen waar de hoenders van oorsprong thuishoren.
3. Het instellen van een centraal bureau waar alle gegevens over de Galliformes binnenkomen teneinde te kunnen functioneren als advieslichaam voor de leden van de vereniging en voor organisaties, die zich bezig houden met oecologie, conservering, natuurbescherming en zij die kweken met Galliformes.
4. Het bevorderen van gericht onderzoek in het natuurlijke milieu en in volières en het publiceren van de resultaten in het belang van het behoud van de soort.
5. Het opvoeden van het publiek tot een betere waardering van de natuur en van de Galliformes in het bijzonder.
6. Het aanleggen van fokgroepen en buffercollecties van de bedreigde soorten

onder toezicht van de organisatie en in samenwerking met de erkende fokkers en de overheden van de landen waar deze dieren van origine thuishoren.

De prioriteiten zullen worden vastgesteld door het hoofdbestuur van de W.P.A. in overleg met de betrokken landen en in nauwe samenwerking met de internationale organisaties zoals I.C.B.P. (Internationale Raad voor Vogelbescherming), de I.U.C.N. (Internationale Unie tot Instandhouding van de Natuur en de Natuurlijke Hulpbronnen) en het W.W.F. (Wereld Natuur Fonds).

Voor meerdere informatie kan men zich wenden tot het bestuur dat als volgt is samengesteld:

Mevr. A.M.W. Ovington-de Jong, Urkhovenseweg 244, 5641 KM Eindhoven, tel. 040-812814

Mevr. M. van der Zee-Willems, Langeweg 68, 4675 RM St. Philipsland, tel. 01677-522

De heer H.P.M. Zomer, Molenweg 7, 6741 KK Lunteren, tel. 08388-2070.

Ing. J.A. Assink, de Savornin Lohmanlaan 116a, 3038 NS Rotterdam, tel. 010-664816.

Het kweken met Europese vogels

door W. Höppener

Zoals beloofd zullen we in dit artikel weer een paar toegestane wildzang (kooi) vogels bekijken, n.l. de kneu en de groenling. De kneu (*Carduelis cannabina*) is een vogel welke ik voor geen prijs uit mijn volière zou willen missen. Deze muzikale kwetteraar is een koloniebroeder, het geen wil zeggen dat meerdere paartjes in elkaars nabijheid nestelen. Als broedvogel komt hij in Noord en Midden Europa voor en in Nederland is hij ook vrij talrijk. Hij wordt ongeveer 13,5 cm. lang. Het mannetje heeft een grijsbruine kop, de rug is kastanjebruin met donkerdere strepen, die buik is isabelkleurig met bruine strepen. De borst is rose bewaasd en de gevorkte staart is bruin met witte veerranden en op de vleugels is een witte vlek zichtbaar. In het broedseizoen is de kop grijs met een karmijnrood voorhoofd.

De pop is meer gestreept en mist de rose en karmijnrode kleur. Het rood van de kneuman in de volière is normaal niet zo mooi te krijgen als in de vrije natuur. Er zijn kwekers die dit tijdens de rui willen bevorderen, door het toedienen van roodstimulerende kleurstof. Men moet er dan wel rekening mee houden dat de andere volièrebewoners deze kleurstof ook binnenkrijgen en met name de putter krijgt dan een orangerode glans in het geel van de vleugels. Het beste is de kneu op natuurlijke wijze op kleur te brengen en dat is het verstrekken van de juiste onkruidzaden tijdens de rui. Dat nu laat mijn collega dhr. Jo Douven zien op onze Dia-lezing. Karoteenhoudende onkruidzaden voor vogels met een roodfactor, dat is wat wij voeren tijdens de rui.

De kneu is van nature nogal schuw en er zijn kwekers die beweren dat kweekresultaten behalen met deze vogel, een kwestie van geluk is. Ik ben het daar niet mee eens. Sinds 3 jaar heb ik een koppel kneuen in mijn volière en elk jaar brengen ze mij twee nesten jongen. Dit kan toch geen toeval zijn, ik dacht zelf dat het mogelijk moet zijn om met dit oude koppel in een kooi te kweken. De kneu is een uitgesproken zaadeter en een goede kanariezaadmen-

geling zal hij dankbaar aanvaarden. Voer niet te royaal want hij wordt al gauw te vet. De kneu bouwt zijn nest soms op een hoogte van enkele meters in de top van een struik of vlak bij de grond in braanstruiken of coniferen. In mijn volière is het kneuen nest steeds in een spar tegen de stam gebouwd op een hoogte van ± 1 meter. Het nestmateriaal bestaat (zoals bij de meeste wildzangvogels) uit: takjes, dor gras, mos, haren, veertjes en pluusjes van onkruidzaden. De vier tot zes eitjes worden door de pop alleen uitgebroed. De jongen worden door de beide ouders gevoerd en hoewel de kneu een zaadeter is, voert hij in de eerste week dat er jongen zijn, veel dierlijke eitwitten in de vorm van: meireneitjes, meelwormen, bladluizen en insecten.

De groenling (*Chloris -Chloris*) behorende tot de familie der vinkachtigen is mijn lievelingsvogel. Hoewel er wat kleur en zang betreft, veel mooiere wildzangvogels bestaan, heeft

de groenling toch steeds mijn bijzondere aandacht. Hij is iets groter als een mus en wordt ± 15 cm lang. Hij heeft een dikke bijna witte snavel en vleeskleurige poten. Zijn kleur is voornamelijk olijfgroen met gele veeren op de buitenkant van de vleugels. De staart is geelgroen.

De pop is minder helder van kleur en met veel minder geel in de vleugel en in de staart. Het broedgebied van de groenling omvat heel Europa. Het is een zeer gemakkelijke en veel draagzame broedvogel welke ook in een volière of kweekvluchtje in één broedseizoen, regelmatig 3 nesten jongen grootbrengt. Rekening houdend met 4 tot 6 jongen per nest (ook in de vrije natuur) zou er dus binnen de kortste keren een geweldig overschot aan groenlingen zijn. Maar de sterfte onder deze vogels is vrij groot. Veel groenlingen in de vrije natuur bereiken niet eens de leeftijd van 1 jaar. Veel voorkomend doodsoorzaken zijn: het eten van met onkruidverdelgingsmiddelen

bespoten onkruidzaden, darmstoortis en coccidiosis.

Het is algemeen bekend dat de groenling een alleseter is en menige schrikop heeft zijn eetlust met zijn even moeten betalen. Ik dacht dat de levenskansen van de in gevangenschap geboren groenlingen, groter zijn als die welke geboren worden in de vrije natuur. En als ze eenmaal de jeugdruï achter de rug hebben, dan redden ze het verder wel. **Maar voordat het zover is**, hoor ik de mensen dan wel eens tijdens onze via-lesing zeggen, liggen de meeste jongen op de rug. Inderdaad sportvrienden, de beginners onder de groenlingkwekers moeten tegenslag kunnen verdragen (dat is dan meestal onkunde) en ook ik heb het eerste jaar flink leergeld betaald.

Mijn eerste koppel groenlingen (wildkleur) plaatste ik in de buitenvolière samen met een koppel putters en een koppel sijzen. De kweek verliep teer voorspoedig maar na de jeugdruï had ik geen enkele jonge meer. De een na de andere sneuvelde en ik schreef de sterfte toe aan rocht, koude, nat groenvoer etc. Het tweede jaar kweekte ik binnen en had toen al minder uitval. Hierover later meer.

Het is aan te raden, om met één koppel groenlingen per kweekruimte te kweken. Ze worden dan ook minder gestoord door andere vogels en u heeft zodoende ook de mogelijkheid de samenstelling en de hoeveelheid roedsel per dag zelf te regelen.

De man is al vrij vroeg in het voorjaar in bruiloftsstemming en dan zie je hem regelmatig achter de pop aan gagen. En zelfs als het zover is dat de pop zit te broeden, is meneer er nog steeds op uit om te paren. Met de huwelijksrouw neemt deze rakker het ook niet al te nauw. Als de kweekruimte groot genoeg is, kunnen we een tweede pop bij dit koppel plaatsen. De groenlingman zal ook met deze pop paren, maar haar jongen grootbrengen moet ze alleen doen want de jongen meevoeren doet de man alleen bij zijn eerste pop. Groenlingen bouwen een stevig nest dat meestal niet al te mooi wordt afgewerkt. Als nestplaats dient de begroeiing maar ze maken het zo graag gebruik van een kanariestkastje. Het legsel bestaat uit 4 tot 6 eieren welke door de pop alleen worden uitbroed. Hoewel de groenling zaadeter is, voert hij (en dat doen meerdere zaadeters) de eerste week als er jongen zijn graag

dierlijk voedsel zoals: eivoer met schelvis, mierenieren, en meelwormen. Verder onkruidzaden, kiemvoer (door het eivoer mengen) en zonnebloempitten. Als de jongen 5 tot 7 dagen oud zijn kunnen ze geringd worden. (ringmaat 2,9 mm). Enkele graaggegeten onkruidzaden voor de groenlingen zijn: paardebloem, kruiskruid, vogelmuur, herderstasje en perzikkruid.

Denk er om bij deze vogelsoort de onkruidzaden met mate te voeren. Nu nog even iets over de sterfte onder de jonge groenlingen. Zoals eerder gemeld in dit artikel, kweekte ik het tweede jaar binnen en had toen al minder uitval. Dat was tevens het eerste jaar dat ik met bruine groenlingen kweekte. Het afgelopen kweekjaar ging het prima, oordeelt u zelf maar. Gelegd **27 eitjes**, hiervan waren er **22 bevrucht** waaruit ook **22 jongen** zijn geboren. Van dit aantal hebben **19 jongen** de jeugdruï achter de rug en verkeren nu nog in goede gezondheid.

Het is algemeen bekend dat de hoofdoorzaak van de jeugdsterfte onder de groenlingen, darmstoornis en/of coccidiosis is. Daarom geef ik de jongen als ze $\pm$ 2 maanden oud zijn de ESB 3 kuur als preventief middel gedurende 3 à 4 dagen. (dosering 2 gram op 1 liter water en dagelijks vers aanmaken) ESB 3 7½ %

is verkrijgbaar bij elke dierenarts.

Er zijn kwekers die hun vogels het ene jaar de ESB 3 kuur geven en het volgende jaar de Coxyl kuur. Beiden zijn goed dacht ik.

Zoals velen zullen weten, kennen we diverse kleurmutaties bij de groenlingen: zoals bruin, lutino en zilver. Het zijn zuivere groenlingen en de kleuren vererven geslachtsgebonden. De eerste levensdag kunnen we de mutanten reeds in het nest onderscheiden. De lutino's hebben lichte ogen en huidskleur en de bruinen hebben lichtbruine ogen met een lichtbruinachtige huidskleur. Hoewel groenlingen over het algemeen hun jongen uitstekend voeren, hebben wij ondervonden dat lutino poppen minder goed voeren. Ik dacht (en dat is een persoonlijke mening) dat het minder goede gezichtsvermogen hier wel eens de oorzaak van zou kunnen zijn.

Er valt over het kweken met groenlingmutanten nog veel te vertellen. Dat zou in deze aflevering te ver voeren.

Ik besluit dit artikel met de belofte, dat we de volgende keer de vink eens wat nader zullen bekijken.

tot dan.